

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Katiczabogár. Mai számunkban új regény köztetését kezdjük meg. Szerzője *Havas Alisz*, a kit *Szent Borbála képe* című regényével néhány év előtt mi mutattunk be először. Ez a regény akkor úgy lapunkban, mint könyvalakban igen szép sikert aratott. A *Katiczabogár* most már teljes éretten mutatja a fiatal írónő tehetségét: finom vonásokból szőtt, érdekes meséje, alakjainak szépsége, a lélekrajz mélyreható művészet és az egészen illatként eláradó tiszta, nemes életfelfogás bizonyára ép oly gyönyörűséget fog szerezni az olvasóknak, mint nekünk, mikor kéziratban olvastuk.

Éva kis keze. *Drasche-Lázár* Alfréd új regénye, eltérően az eddigiektől, nem a mágusok és huszárszerek környezetében játszik, hanem az úgynevezett gentry körében s mint az író előbbi regényei közül a *Tűzkereszt*, külföldre is kiviszi meséje egy részét. Ez a mese egy bájos, okos kis-leány körül szövődik, a ki anyátlanul, nagybátyjánál nevelkedett fel, miatt az apja léha szerelmi kalandok után futkos. Ez a nagybátyja komoly, gondolkodó politikus, a ki egy politikai röpirátával szembe helyezkedik az egész közvéleménnyel: a hazaárulás vádjával terhelten kiközösített lesz a maga társadalmi körének. A kislányt, Evát is elveszi tőle apja s előbb egy nevelőnő gondjaira bizza, a kiről utóbb kiderül, hogy közönséges kalandornő, sőt kémnő, majd Genfbe küldi francia rokonaihoz. Itt éri a kis Evát a háború, a kis leány nem tud nagynénjével megérni, intézetbe kerül, a hol az ententehez tartozó lányoktól sokat kell szenvednie, — a háborúnak ez a behullámzása a leány-internátus életébe egyike a regény legsikerültebb részeinek — végre apjával, a ki a háború fáradságait jött Svájcba kipihenni, egy luzerni nagy szállóba jut. Itt találkozik az öregedő diplomatával, a kivel még Svájcba utaztában ismerkedett meg s a ki nagy benyomást tett rá, de találkozik egy gazdag magyar fiatalemberrel is, a kit egyszer látott Budapesten a színházban s a kiről azóta titokban folyton ábrándozott. Az ábrándozásból hamar kölcsönös szerelem lesz s a diploma, a ki szintén szereti Evát, vereséget szenved a másik kéréstől fiatalágától. Ez a váza a regénynek azzal a találkonysággal van kitöltve, a mely *Drasche-Lázár* írói természetét jellemzi: egyre újabb és újabb környezetbe, érdekesebb és érdekesebb helyzetekbe bonyolítja szereplőit, egész sereg embert jellemez egy-két nem mély, de mégis megkülönböztető vonással. *Drasche-Lázár* kedveltsége az olvasók tömegei előtt onnan van, hogy a regénynek azt az elemét ragadja meg, a melyet a modern irodalom el szokott hanyagolni, holott az olvasó mindenek fölött szereti: a fordulatos és érdekes mesét. Ez a siker arra figyelmezteti az irodalmat, hogy az elbeszélésnek mégis csak a mesélés az ősfarmája, a regényolvasó többé-kevésbé mindig mesehallgató gyerek, a ki nem bánja, ha az emberek, a kikről hall, nincsenek is valóságban, mélyreható meglepetéssel megrajzolva, a történet pszichológiai és szociális távlatai nem nyúlnak messzire, — a földolog neki az, hogy a történetekre való kíváncsisága folyton ébren maradjon, bő táplálékot kapjon és végül is kielégítették. A regényt a Franklin-Társulat adta ki.

Magyar szívből magyar szívhez. *Vályi Nagy Géza* verses könyve viseli ezt a címet. A ki e könyv verseit írta, katona-ember, még pedig lelkes, meggyőződéses magyar katona, a ki idegenül áll minden előtt, a mi kívül esik a katonaság körén, utolsó csepp véreig tele van tüzes magyar érzéssel, borongó s időnkint szenvedélyesen kitörő magyar bánattal, lelke mélyében konzervatív, hódolója mindennek, a mi a hagyományval érintkezik, gyökerét a magyar faluban érzi s a városi élet mindenféle tipikus jelenségei kelletlenek és gyanúsak a számára. Költői formaalkotása is a hagyományból táplálkozik: ha érzik is rajta egy-egy szólamban, fordulatban modern magyar költők hatása, végeredményben mégis a Petőfi költői ideáljához áll közel. Legtöbb rokon-szenvet keltő vonása az a szinte naiv hit, a melylyel a világ dolgaival szemben áll, a gyermek mentesség a kételkedő meghasonlástól. Ezért őszinte a hangja, mindig hinni kell neki, mint embernek, ha mint költőnek ritkán hihetünk is neki, mert verseinek belső formája és kifejező képessége bizonytalan és ingadozó s ezért mondanivalói is széthullanak, elvesztik súlyukat.

Magyar ének. *Keresztes Zoltán* verseskönyvét ha elkezdjük lapozni, azonnal ismerősnek érezzük. Már a versek címei is ilyenek: *Nem én árttam, Este újra kezdjük, Az élet így képzeltem, Féltek és vigyáztok* és még egy sereg hasonló; akár-melyik versnek olvasásába fogunk aztán, már az infonálásnál ugyanez az ismerős hang üti meg fülnket, ismert ritmusok és strofa-szerkezetek kerülnek elénk, — más valaki áll az olvasó és a versek szerzője közt. Ez a más valaki *Ady Endre*, a ki nyilván olyan nagy hatással volt a fiatal

költőre, hogy elvesztette vagy inkább nem tudta megtalálni a saját hangját s tisztára *hangutánzó* verseket írt. Annál sajátosabban hat ez, mert *Keresztes Zoltán* természetre, temperamentumra, a világgal való szembenállásra épen nem hasonlít *Adyhoz*, — egyszerű, könnyű hangulatok, fiatalos elborulások muzsikálójá, szelid, érzékeny, csöppet sem lázadó lélek s folytonos az ellentét mondanivalója és formái között. Ettől szabadulnia kell, egy másik költőnek ilyen lenyűgöző hatásától, meg kell találnia önmagát; a saját megkülönböztető hangját, a lényegében organikus folyó formákat és azokat a szavakat, a melyek az ő saját mondanivalójának természetéből lobbannak ki. Majd ha ez meglesz, akkor lehet érdemleges ítéletet mondani róla, most csak annyit állapíthatunk meg, hogy tehetséges embernek látszik, van benne hatalmasan buzgó melegség és őszinteség is.

NEMZETI SAKKFELEADYÁNY-VERSENY.

A *Vasárnapi Ujság* egy régi sakkbarát adományából pályázatot hirdetett 2 lépéses feladványokra. A pályadíj összegét ezennel felemeljük 500 koronára. A feltételek a következők:

1. Csak 2 lépéses, direkt mattra kidolgozott feladványok pályázhatnak.
2. A versenyben csak magyar állampolgárok vehetnek részt.
3. Minden versenyző legfeljebb 3 pályaművet küldhet be.
4. A feladványokhoz a megfejtés és lehetőleg diagram is mellékelendő.
5. Csak eredeti, eddig még sehol közzé nem tett feladványok pályázhatnak.

A pályaművek a szerző nevét és lakását tartalmazó jelíggel, zárt boríték kíséretében 1920 március utolsó napjára a *Vasárnapi Ujság* szerkesztőségébe (Budapest, IV., Vármegyé-utca 11.) küldendők.

A bíráló bizottság, a mely a *Vasárnapi Ujság* sakkrovatának vezetőjéből, továbbá *Abonyi István* és *Havasi Artur* urakból, a *Budapesti Sakkör* tagjaiból áll, 1920 május havában fog a pályaművekről dönten.

- Az I. díj 200 korona.
- A II. díj 100 korona.
- A III. díj 50 korona.

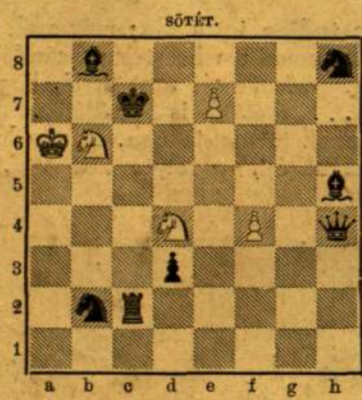
A díjakok után következő legjobb 5 feladvány dícséretben és egyenkint 30 korona tiszteletdíjban részesül.

A nyertes pályaműveket a *Vasárnapi Ujság*-nak van joga először közölni. Ugyancsak joga a *Vasárnapi Ujság*-nak, hogy sakkrovatában a többi pályamű bármelyikét is felhasználhassa.

A *Vasárnapi Ujság* szerkesztősége.

SAKKJÁTÉK.

3150. számú feladvány K. A. K. Larsentől.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: *Bányai Károly*, családi nevén *Turczér Károly* pénzügyi tisztviselő, érdemes író, 42 éves korában Budapesten. Igen buzgó, derék munkása volt az irodalomnak, különösen lengyel írók fordításával szerzett nagy érdemeket. Ő volt az egyetlen, a ki rendszeresen ismertette nálunk a lengyel irodalmat, könyvekben, lapokban megjelent fordításai között van *Sienkiewicz* három regénye és egy kis anthology a lengyel novella csodálatos szépségű gyöngyeiből, mely a *Magyar Könyvtár*-ban jelent meg. — *Kábel József*, a somogykiliti ref. gyülekezet lelkipásztora 70 éves korában Somogykilitin. — *Pilisí Ney Béla*, kereskedelemügyi miniszteri tanácsos, a Magyar Mérnök- és Építész-Egyesület alapítója, tiszteleti tagja és volt alelnöke, az építőmester-képzés megvizsgálására szervezett bizottság elnöke, 77 éves korában Budapesten. — *Tövisgy-*

házi Rácz Ferencz, nyug. pénzügyi titkár, 80 éves korában Budapesten. — *Fodor Sándor*, a kassai székesegyház prelátus kanonoka, 80 éves korában Kassán. — *Rózsavölgyi László* földbirtokos 58 éves korában Biharon. — *Bitó Mihály* 56 éves korában Budapesten.

Tallán Andorné, szül. *Závody Irma* 55 éves korában Osztropánban. — *Özv. szentjánosi Szűcs Istvánné*, szül. nagyszegedi *Szily Vilma*, 89 éves korában, Sármelegén. — *Dr. Hanzly Lászlóné*, szül. *Varjassy Mária*, 24 éves korában Budapesten. — *Nagytályai Szép Ida*, *Szép Sándor* ezredes-hadbíró 20 éves leánya Budapesten.

KÉPTALÁNY.

A *Vasárnapi Ujság* 31-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Ereszkedik le a felhő.*

Felelős szerkesztő: **HOITSY PÁL.**

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegyé-utca 11. Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-u. 4.

1000 és 1000 nő és férfi dícséri a

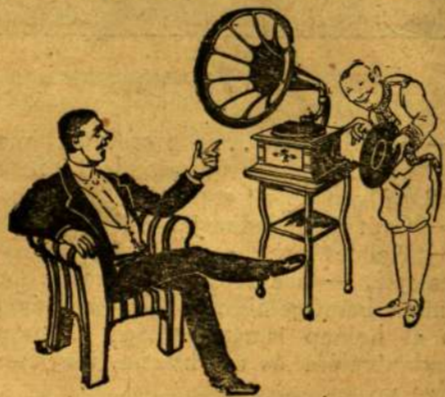
Botár-féle hajnövesztőt, mely megakadályozza a hajhullást és az osztító hajnak visszajárási eredeti színét. Ára pontos használati utasítással 20 és 30 korona.

Botár-féle szeplőkrem az arcon levő szeplőt, foltot és pattanásokat legkímélőbb módon eltünteti. Ára pontos használati utasítással 30 korona.

Botár-féle hajeltávolító eltünteti azonnal a szőrtüket a test bármely részén. Ára pontos használati utasítással 30 korona. Aróspolcs és hajeltávolító egész nap. Postai szállásdíj a pénz előzetes beklűlése mellett.

BOTÁR REGINA kozmetikai intézete Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. sz. 1. emelet. Ügyeljünk a pontos címre, mert készletünkben sehol más helyen nem kaphatók.

TE CSAK SZERESS...

GRÓF RINÁLDÓ • Csárdáskirálynő Sztabul rózsája • **HÁROM A KISLÁNY** PACSIRTA • Művész-muri I. II. III. IV. Jancsi bohócdala • Búval bélelt élet • Nem látak én téged többé • Szeretnélek még egyszer rózsák között látni • Kalapomon piros rózsza • Kerek a káposzta • Keresem az Istent • **KIRÁLY ERNŐ MULAT** • Magas jegenyefán • **BŐZSI NE SIRJON** • Csókolom a szived csücskét • **HA BÉKE LESZ, JAJ DE JÓ LESZ** stb. kétoldalú hang- lemezek 70 koronáért ismét kaphatók:

WÁGNER

„Hangszer-király”-nál Országszerte elismert elsőrendű magyar hangszer- és beszélőgép-áruház Budapest, VIII., József-körút 15. Fiók: IX., Ráday-utca 18. szám.

7. SZÁM. 1920. (67. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL BUDAPEST, ÁPRILIS HÓ 11.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegyé-utca 11. Előfizetési ára: a január-márciusi évfolyamra 20 korona. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 3 korona. Külföldi előfizetésekre a postailag megállapított viteldíj is eszandó.

KRISZTUS URUNK KERESZTJÉT A MAGYAR VISZI. — Hetényi Tibor husóti rajza

KATICZABOGÁR

REGÉNY. — IRTA HAVAS ALISZ.

(Folytatás.)

Még jobban elbujt, nehogy az arcát lássa valaki. Almosan nehezedett rá az a tudat, hogy egész sajnálkozására, mellyel szülei gondolat, hajsza nyit sem könnyít tervének kegyetlen voltán. — De hisz ő szerencsére úgy szeretik és megértik egymást és be kell majd látniok, hogy én nem voltam életrevaló. Vilike testileg, én meg lelkileg nem. — Így mondott ellent önmagának, de ez sem könnyített rajta. Lenke mellette térdelt és mélyen elmerülve imádkozott.

Erna megkezdte a litánia-mondást az ol-táron fekvő könyvből. Kató hallotta a külön-álló mondatokat a szűzről, anyáról, aranyhá- ról, titkos értelmű rózsáról és egyszerre olyan furesának tetszett előtte minden. Olyanfélét érzett, mintha mindentől elszakadt volna már és szeretettel, bár távolból nézne vissza min- denre. Nagy területet látva be egy pillán- tassal, látva az otthonát szomorú szülei- vel és a szent gyermekalakkal, kinek arcza szor- liden mosolygó és a haja glória, minden moz- dulata valami félnék melegségről beszél és az egész kis alak nem tartozik ehhez az élethez, melynek élje még. Emlékezett, hogy régebben sokkal akaratosabb volt, nagy rit- kán makrancoskodott, de egy idő óta mind szelidebb és ragaszkodóbb.

Kató sirt. De hisz a nagy leányok közül is többen sirva fakadtak, miközben azért imádkoztak, hogy meg ne bukjanak a ká- pocsintán.

A litánia végéhez ért, a leányok újra dalba kezdtek, Kató alig vette észre, csak akkor emelte fel a fejét, mikor valami áb- rándos öröm hangulatával zendült fölébe a refrain kezdete:

Dallal köszönt a kis madár...

Vidám kis madarakra gondolt akkor hirtelen, a fecskékhez, melyet Vilikével figyel- tek ép most egy éve, a sötétké, fehér- mellyes cikázó fecsképarra és a kicsinyekre s a napfényre, mely bearamyozta a kérde- zősködő Vilike alakját.

Virággal a völgy s határ.

A mint hallotta, már szeme elé is vára- szolta az énekhang a verőfényes, hegy- völgyes vidéket, üde zöld réttel, dús, pom- pász virágszőnyeggel... Ilyen tájon vinné őt a vonat hazafelé...

Ugy ott feledkezett ezen a képen, a kö- vetkező mondatot tán el is szalasztotta, csak azt a sóhajt hallotta újra, mely virág- pompától, illattengertől, fiatalágtól, színes reményektől boldogan szállt ki a leányajkak közül: „Oh, május hajnala!”

Már kivonultak az óltáros nappaliból s még mindig fölében csendgett az az álmódó örömháng, de az ő lelke fájdalommal vissz- hangozta: „Oh, május hajnala!” — És a mint körülnézett a társai között, szinte beleszé- dült egy különös érzésbe: Érezte, hogy nagy szereti ezeket a leányokat s ők sem hidegek már hozzá, sőt, mintha utána nyúl- nának, hogy jobban, szorosabban bevonják maguk közé és ő engedne, de érzi, hogy nines helye köztük az élet küzdelmeiben és örömeiben, nem tudta, mi az a furcsa érzés, a mi elfogta. Az életvágy teljes hiánya, az életösztön elszibbadása volt. Asztalához ült és rövid levelet írt szüleinek, még rövideb- bet Zsuzsának. Búcsúzott. De ezzel csak még jobban felzaklatta egész valóját, mert nem tudott semmit, semmit kifejezni meg- közelítően abból, a mi benne kavargott. Egé- szen sablon-levelet került ki rendkívüli, de homályos érzéseiből, önmagával való tusa- kodásából. Mintha más valaki írta volna, a ki egészen más, sokkal egyszerűbb és kö-

zönségesebb elkeseredés miatt válik ön- gyilkossá.

Lenke odajött hozzá és fölébe súgta: — A szüleidre, a kis öcsédre, mindenre kérlek, a mi kedves előttem, ne gondolj már arra!

Kató mélységes tekintetet vetett rá és megsimogatta a kezét.

— Légy nyugodt, Lenke, légy nyugodt! Lenke nem tudta, mennyit ér ez a biz- tatás, idegesen nézett körül. Hát senki sem- mit sem vesz észre?

Bertához ment, Kató szomorúságáról be- szélt.

— Hagyni kell őt, ilyenkor nem szabad zavarni, majd magához tér, — felelt Berta és tovább festegette.

Később Blankához lépett.

— Nem kedveskednétek valamivel Zsuzsá- nak? Süsüetek ki valamit...

— Ma nem, Kató nagyon szomorú.

— Épen ezért.

— Ah, ilyenkor békében kell hagyni.

Lefekvéshez csöngettek. Kató a szüleinek szóló leveleibe tette öccsének arczképét, mind- két levelét fölújába, a füzetek tetejére he- lyezte és fölment a többiekkel a hálóte- rembe. Hogyan? De hogyan? Ezt kérde- zte önmagától. Ha a vegytani szertárból akarna kicsenni valamit, várni kéne... és egy pár ember felelős volna miatta. Nem elég, hogy megmondatlanul megnehezítette Lenke szívét? Lassan, szótlanul vetkőzött le. Elöltötták a lámpákat, Berta szólott hozzá, de ő oly kurtán válaszolt, hogy Berta el- hallgatott. Kató imádkozni próbált. De a maga szávaival nem mert az Istenhez köze- ledni. Miatyánk... De: legyen meg a Te akaratod? Ezt nem lehet, hisz most a Kató akaratának kell meglegnie. Csak ennyit le- het: Bocsásd meg a mi vétkeinket, vala- mint mi is megbocsátunk... Kató ellen nem vétett senki, de ha vétett volna, ő meg- bocsátaná.

Vajon nem volna elég, ha visszafojtaná a lélegzetét? És megpróbálta... De a test nem engedelmessékedett. Pedig most már egé- szen heves volt a vágya: véget vetni az egésznek. Felült az ágyában. Halkan, nagyon halkán főlélt és magára kapta ruháit. Leg- jobban szeretett volna menni, menni, a míg kiér az életből valami csöndes megsemmisü- lésebe, úgy, hogy mindenki elfelejtse őt hirtelen. Hogy, mintha nem is lett volna, ne csapjon semmi zajt a távozása, ne zaklas- son föl senkit.

A mint tapogatózó keze éjjeli szekrényé- hez ért, észbe jutott valami. Egy kis cso- magban az anyjától kapott süteményt, a mi- hez még nem nyúlt. Mellette kis kötet köl- temény, áhítatos, jámbor, a milyet Lenke szeret. Ezeket a kendője alatt hozta föl Kató a szekrényéből s most óvatosan oda- helyezte a kis csomagot Berta mellé a székre, a verses könyvet Lenke mellé. Azután ki- ment, oly halkan nyomva le a kilincset, hogy senkisé megébredt föl. Kint volt a sötét folyosón. Meg akart halni, iszonyodott attól, hogy reggel újra kezdje a rendes életet és minden folyjék körülötte rendesen, úgy, mintha nem vesztette volna el azt, a ki még él, de már nem sokáig, a kiről pedig azt hitte, hogy az életének tartalma lesz. Megint arra a napra gondolt, melyen át kell majd éreznie, hogy Vilike nincs. És odáig végigélt ebben a fájdalomban mind- dent. El az élettől, mely ilyen lehetetlen terhekkel nyomja a földre az embert! A fo- lyosó ablakához lépett, kinyitotta és lené- zett az udvarra. Nézett, nézett lefelé, majd összerázkódott és visszakarta a fejét. Zu-

hanni, összetörni a tetét! Iszonyodott. Kö- rülnézett a sötétben s megint elfogta az az érzés: menni, menni kifelé az életről... Megindult a lépcsőn lefelé. Kezével a falat tapogatta, lábával bizonytalanul kereste a lépcsőfokokat. Kínosan hosszú út... Végre leér a földszintre. Vastag sötétség, tömör, sötét csönd...

Háta mögött, feje fölött a hálóterem, a nyugodtan alvó leányokkal oly messze van már. Nincs visszatérés, ha vissza kellett volna térnie, fölébredt volna valaki. Nincs semmi hatalom, mely életben akarná őt tar- tani. Tehet, a mit akar, egyedül van. Oly csodálatosan, sötéten egyedül, elhagyottan. Erősen, szerelmesen kívánta most az elmű- lást. De hogyan? A folyosó ajtaját próbálta nyitni, de az nem engedett, jól bezárták. Pedig innen ki kell jutnia. Fél... Oly sötét van és ez a sötétség nem is áll, hanem hullámzik. Nagy sötétség-hegyek nőnek... közelegnek, hogy lecsapják a lábáról, le a mélybe és betemessék. Jó volna így... És mégis úgy fél... A térde remeg és bénító gyöngeség kezd lábfejétől fölfelé kúszni... Kinyitja itt is az alacsony ablakot és a mint napközben gyakran megteszi min- denikük, kimászik rajta az udvarra. Habozva lép előre, megrezzen... valami mozgott!... egy macska szaladt keresztül az udvaron. Most minden megriaszítja. Egy hirtelen ré- műlet végezze vele... szívében, fejében örülten dolgoznak az erek, a lába, karja meg a szibbadásig gyöngé. De mit vára- kozik a véletlenre? Tenni kell... Külön- ben reggel lesz és folytatni kell mindent újra... Fölnéz a sötét emeletre... Ha Zsuzsa nagyon szeretné, tán megérezné, mi készül... Mi az, a mi a kert felé vonzza? Onkét- lenül arra tart... Erős illat... Mi ez? A május virágai. „Virággal a völgy s ha- tár.” A kertben a kis pavillon ajtaja talán nyitva, hiszen mostanában üres. Kis helyi- ség... Jól becsuk ajtókat, ablakot, előbb sok erős illatú virágot hord be... Hiába, csak meg kell károsítani valakit. A virágok majd elvégzik. „Szentimentális leány” fogják mon- dani. Hiába, ha másképp nincs ereje. A tere- bélyes, öreg gesztenyefa mintha szelid-szemre- hányón újtát állná... Hiába! mennie kell, menni akar. Most már gyorsabban és hatá- rozottabban indult a kertnek... a rásos ajtó nyitva...

És mégis zuhannia kellett. Befogta szem- mét, hogy ne lássa a rettentő sötétséget... arról a néhány lépcsőről megfélekedett és leesett. Nehezen tápázkodik fel, úgy fáj minden tagja. A dereka... a lába... az egyik csuklóját nem tudja megmozdítani. Lép egyet előre, jaj, nagyon fáj... És Kató sirva fakadt, Kató, a ki a halálba indult. És most minden messze van... mögötte messze a hálóterem, előtte messze a pavil- lon... és hogyan megy virágtól virághoz és hogyan hajlong virággal?... a jobbkezt használja sem tudja, a virágok fekete foltok a sötétben... mint a sírok. Nem is gondolta át eddig, hogy őt is hideg, nedves földre teszik. De Vilikét is... Vilikét!... Itt még izesztóbb minden, mint az udva- ron. A fák, a bokrok... Jaj, hátha elbujt itt valami idegen. Ha most világosság gyúl- na ki fönt az emeleten, tán visszavánszorog- na. De ezt a sötét utat vissza az ablakon, a lépcsőkön és aztán holnap mindent tovább, nem, nem bírja... De ezt sem bírja sokáig itt... Végét kell vetni... Fájó tagjaival remegve indul a virágok felé és már tép- né halomra bálkézze... de nem... előbb a pavillont nézi meg. Ehhez is lépcső visz, de itt már vigyáz. A kilincset lenyomja és újra

lenyomja, nem enged... Kimerülten ül le a kölécsőre és arra a módra gondol, a mi itt, fák közt a legegyszerűbb... meg volna hozzá minden... és — ezután, az őszszel őt sirat- nák bűgva, sivitva a fák... De ez a mód! Meghorzong... a hideg rázza... Fel... és ezen a módon... nem, nem tudja.

— Jaj, ha valaki gyöngé élni is és me- ghalni is... De még sem lehet az, hogy élve kerüljön vissza innen, a borzalmak helyé- ről... a hol csak az illatok barátságosak... jó volna köztük elszunnyadni örökre, ha a pavillonba be lehetne jutni... Most, mintha világosság gyúlna ki ott messze, a honnan oly rég elindult... talán Lenke? Vagy mégis Zsuzsa? De már nincs ereje fölmenni... jelt adni... mozdulni se...

Gyönyörű helyen ébredt öntudatra Kató. Üde, zöld fák és bokrok... fehér és rózsá- szín virágokkal gazdagon telehintve min- den... Piros muskátlik kacagnak szemébe. És az iriszek hosszú kék sora jóindulatú szemrehányással tekint reá... És most... Minden fa és bokor megzendül, mint a me- sebeli, nem, még sokkal szebben... Csattognak a madarak, nem is tudta, hogy annyian van- nak itt a kertben. Ilyen gyönyörű még soha sem volt ez a kert, ez a május „Dallal kö- szönt a kis madár... Oh május hajnala...” Tele volt itt minden ennek a dalnak illat- tól, élettől és reménykedő álmoktól nehéz hangulatával. Kató megmozdult. A csuklója nagyon fáj. Tehát él, persze, hogy él... Azért akart csak meghalni, hogy ilyen gyö- nyörű hajnalra ébredjen? Mi lenne most, ha holtan találnának rá? Lenke kétségbees- né. Talán Marika néni is, bár nem tehet róla, hogy nem vette észre... Azok is, a kik in- tőt adtak, bár csak szóbelit... Hát még ottthon... ottthon... Ugy éreznék, hogy ke- gyetlenül önző leányuk volt és talán, bár kicsi még Vilike, talán neki is fájna, hogy nincs vele Kató... talán nélkülözne azon a rövid időn át, a mikor semmit sem szabad nélkülöznie...

A napot még nem látja Kató, csak rózsá- színű derengését. Tehát korán van még... Bár lehetne úgy visszajutnia ágyába, hogy ne tudna senki semmit a történetéből. Ugy szegényelné, ha észrevették volna. Feláll... És bár fáj az esés nyoma, föl tud sietni. Legnehezebb az ablakon visszamászni... de ez is sikerül és fönt az emeleten becsukja az ablakot, melyet éjjel nyitvahagyott és halkán, nagyon halkán visszaoson a háló- terembe. Meleg és csönd van. Mindenki al- szik. Gyorsan be az ágyba. Aludni, aludni milyen jó!

— Kató, fölkelni. Későn van! — Lenke hajlik fölébe. Almosan körülnéz Kató, a le- ányok vidáman, frissen, csevegvé iltőzkö- nek. — Ki tette ezt ide? — kérdi Berta a csomagra mutatva.

— Én, felel Kató mosolyogva. Bontsd ki és köldsd el. A süteményt szegyelet volna visszavonni.

— Tyhű! — kiált föl Berta a sütemény láttára, hát ezt miért! Szaladok mosakodni, aztán előreggellit rendezünk. De csak egy darabot vett el Berta s a többi visszaadta Katónak. A többieket meg hiába kinalta, féldarabkánál többet senki sem vállalt. Sür- gették, hogy keljen föl. Megpróbálta, de oly gyöngé volt minden tagja. — Bemegyek a betegbe, szól, de csak egy napra. Nem érzem jól magam.

Lenke ijedten nézett rá és odasúgta: oly rosszát álmodtam. Hogy te meghaltál és en- gem vallattak és szidtak gorombán, hogy nem árultalak el előbb. És én nagyon sirtam és mondtam: hiszen megesküdtem. Borzasztó volt! És összerázkódott. Kató komolyan rá- nézett.

— Nem teszem meg, Lenke. Meggondoltam.

— Biztosan, Kató?

— Egész biztosan.

— Esküdj!

— Esküszöm!

Lenke erre nagyon megvidámodott. Kató bement a betegszobába.

— Persze, nem készülünk a mai leczké- sül, fogadtam a betegápolónő. De a mint job- ban ránézett Katóra, elkomolyodott.

Koller utóda Szenes fölvétele. A MOST ELHUNYT ESZTERHÁZY MIKLÓS HERCZEG.

— No fekdjék le, lelkem, szól jóságosan, megveregetve a leányka vállát.

— Csak a diványra, — felelt Kató.

Délben aztán, mikor az ápolónő, meg a néni ebédelni mentek, Lenke, Berta és még néhány társ felszökött a „beteg”-be és bá- mulva látta, hogy milyen szerencsés ez a Kató. Ott van Zsuzsa is, ott látta Kató, mikor fölébredt. Zsuzsa ugyan nem volt beteg, ha- nem képesítőre tanulni menekült ide az iskola elől. Azért még sem tanult, hanem valami érdekes könyvet olvasott. Azután Katóval beszélgetett, a ki kis öccséről mesélt neki, először életében. Mert Zsuzsa látta Kató- n, hogy valami nagyon megviselte és kivallatta. És hitette azzal, hogy az orvosok véle- nyé nem megbízható. Több esettel bizonyí- totta.

Az irodalom, meg a zene tanára kedvesen érdeklődött Kató iránt, hogy hol van és nines-e valami komolyabb baja? Ezt újságolta minden belépő 1. éves és mielőtt á zenetanár nevét kiejtették, habozva pillantottak Zsu- zsára.

Kató viszont arról számolt be, hogy az orvos vasat rendelt neki.

— Soh'se vedd be, intette Blanka, önts ki. Minek rontanád vele a gyomrod?

III.

— Kisasszonyok, mit gondolnak: Szüksé- ges-e az irodalmi műnél a megoldásban köl- töi igazságszolgáltatás?

János tanár úr körüljártatta szemét az osztályban és várta, hogy tanítványai közül ki válaszol először a kérdésre. Keze a köny- vön pihent, melyből az előbb felolvasott, s a felolvasott munkával kapcsolatban már élénk kis vita zajlott le, de elég hamar jutottak megállapodáshoz. Most, hogy az új kérdésen gondolkoztak, pillanatnyi csönd támadt. Sokkal természetesebb, lelkesebb csönd, mint az, melyet a jól fegyverező tanítók parancsára erőltet egy-egy osz- tállyra kényszerzubbonyként. Ez a gondolko- das elmélyedése volt, mely hamarosan helyet adott az érdeklődő lelkek élénk megnyilat- kozásának.

Péchy Sári állt föl. A tanár feléje for- dult: — Nos Péchy, mi a véleménye?

— Azt hiszem, az írónak az életet kell rajzolni. Az életben nincs igazságszolgáltatás, mert a jóknak nincs jobb dolguk, mint a rosszaknak.

Kató ránézett Sáraira. — Igaz, igaz, gon- dolta, de valahogyan még sincs igaza. Bár tudnám tisztán, hogy mi az, a mit erről a kérdéssről nem annyira gondolok, mint in- kébb érzek.

— Ez az ön véleménye, — szól a tanár — és az ön? — fordult Kovács Bertához, a ki fele- lésre jelentkezett és végtelen nyugalommal és határozottsággal így szólt:

— Péchynek igaza van. Ha valaki kap jutalmat, elismerést az élettől, hát nem a jó, hanem az ügyes kap, az élelmes. Sze- mesnek áll a világ.

Többen hozzászóltak a dologhoz és szo- katlanul egy véleményen voltak mind. A fé- lénkebbekre került sor, a kik nem mertek jelentkezni, bár alkottak véleményt a kér- désről. János tanár már ismerte s felszólí- totta őket. Hogy ő maga melyik feleletet helyeselte, még nem tudhatta senki.

Végre, nagy habozva, Kató is felállt.

— Halljuk Csilla kisasszonyt, — mondta a tanár.

— Nem tudom jól kifejezni, a mit gon- dokok, hiszen igaz, hogy az író az életet raj- zolja, az életből veszi azt, a mit feldolgoz. De valami különbség is van...

A leányok közül egyik-másik mosolygott és azt suttogta, hogy ez hosszú és határo- zatlan szónoklatnak indul. Senki sem érezte Katón kívül, hogy a tanár várakozással figyeli a beszédét.

— Mi lehet az a különbség? Próbálja ki- fejezni!... biztatta kis növendékét.

— Talán az, hogy az élet csak úgy ke- ződik, folytatódik, a nélkül, hogy tudnánk hol van a közepe, a leg... legkimagaslóbb része. Aztán meghalunk és vége van, vagy igazában nincs is vége, nem tudjuk, mi van a halállal, így azt se tudjuk biztosan, hogy nines-e igazságszolgáltatás. És a költői mű, ha jól értem, a mit eddig tanultunk, nem ilyen, ilyen... ilyen darabja az életnek, ha- nem vannak förései. Határozott vége, — befejezése van és ez a megoldás, és ha eb- ben nincs igazságszolgáltatás, akkor... akkor úgy érzem, mintha nem is lenne befejezve a mű. Nem tudom, helyes-e ez az érzés, de mintha tovább kellene olvasnom azt... ad- dig, a mig igazán végére jutok.

A leányok már nagyon türelmetlenül mo- golódtak, hosszú volt nekik ez a felelet, mert semmi tartalmat sem találtak benne.

Kató észrevette ezt, erősen belepirult, de azt is érezte, a mi a többiek figyelmét elke- rülte, hogy a tanár kutatóan s kis meleg- séggel néz Katóra, s még egyszer ránéz, mi- kor már más beszél.

(Folytatása következik.)

A TENGER.

Föld őskorától földvesztéig él, Ős léte mégis mindig fiatal. Hullámzik lombán s veresheti szél, Hajók szánthatják s mérhetik, mi mely, Csak játszik törpe zaklatóival.

S szivhatja a nap szomja utalan, Kütfői dúsak, földiek, égiek... Mély űs források, zápor és folyam... S dőlhet belé ár még oly mocskosan, Mindegy! A szenny őt nem fertőzi meg.

S árjába sujthat mennykőmiriad, Renghet, roppanhat partja, feneke, Égszakadás, földindulás mit árt Ó neki? — Uj part ölel régi árt S villámmal ő bán el s nem az vele.

Él, fényben fénylőn, vészben vésszen S csak ő az úr... Van-e még más oly úr? ...Népcsoznak árait lesem... Olyan vagy mint a tenger, nemzetem! A tenger sorsát látom sorsodd!

Telekes Béla.

A VÁGTATÓ BATÁR.

Virágküllős lesz az ócska batár, A paripák horkanva futnak Előre, hajrá, töretlen útnak, A Végtelenek! Nincs gát, se határ.

Kerékcspásunk bámulja sorra Fontoskodón sok józan szerkes. Mikor a lomha sor utánunk megered. Hol jár a virágos batár akkorra!

Utolsót vág még a hajsztal paripán Egő tengelyből ha kifut a kerék. — Nap felé vágja gyeplőtelen kezét — S lovak közé bukik a halott títán.

Boda József.

A SZEGEDI HELYŐRSÉG ZÁSZLÓJA A TÁBORI MISE ALATT.

A TÁBORI MISE A SZÉCHENYI-TÉREN.

HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ SZEGEDEN. — Till Viktor felvételei.

JÁNOS JELENÉSEI.

Elbeszélés. — Irta Körmendy Viktor.

I.

Szomorú, esős délután volt, a mi nagyon illet János hangulatához. Mert ő is szomorú volt a szívében és őszintén sajnálta Máriát, a kivel ma este visszavonhatatlanul szakítania kell. Pedig akkor már majdnem egy éve szerette a leányt becsületesen és híven, a mi minden dolgát jellemezte Bodó Jánosnak. Egy virágzó, nagy üzletnek volt a prokuristája és tíz évi szolgálata alatt főnökeinek teljes bizalmát érdemelte ki azzal, hogy sohasem hibázott sem szóval, sem gondolattal, sem cselekedettel. Ilyen volt Jánosnak a szerelme is és Mária, az aranyhajú gépírókisasszony a harminczéves férfi nyílt, becsületes szemében mint a legtisztább tükörben látta, a megálmódott boldogságot. A leány is huszonöt éves volt már, a mikor első csókját a férfinak adta, nem fehéren, de megigazulva és érezte, tudta, hogy a prokurista ölése hozta meg neki a tavasz élető napfényét, az élet májusát. Minden héten kétszer együtt vacsoráztak valami jobb vendéglőben és ez a két este tiszta öröm volt mindkettőjüknek, nyájas, zöld sziget a munka tengerében.

Ilyen körülmények között az említett esős délután könnyen érthető volt János szomorúsága. Egy meghitt, boldog viszonyt kettévágni sohasem kellemes, legfőképpen nem az pedig, ha az ember őszinte és becsületes és nyíltan meg akarja mondani kedvesének a válás okát. János is ezt akarta ma; a ma esti vacsoránál meg fogja tudni Mária, hogy Bodó János, a szürke prokurista önállósítja magát, fényes üzletet nyit a Belvárosban s e célból természetesen nőszül és új korszak kezdődik az életében. Az új korszakot Baumann Eliznek hívják, a ki nem is nagyon új már, de a főnökének a lánya és különben is ilyen az élet.

Mária mosolyogva várta a megszokott helyen és a mikor kezét fogták, a finom, keztyűs ujjai melegen simulnak a prokurista széles tenyerébe. János nem mosolygott és ezuttal nem is karolt a lányba, mint máskor szokta, csak úgy tartotta föléje az aczélyes selyemesnyót. Drága portéka volt, a Baumann-házból való, az Eliz kisasszony karácsonyi ajándéka.

— Siessünk, — mondta János — még mindig esik.

Mária tréfás kedvében volt.

— Tudja, mit mond Coppelius mester Hoffmannak? Akár esik, akár nem esik...

A végét már elkacagta a lány és az apró gyémánszemével kaczerán simogatta a ked-

vese arcát. János azonban nem volt médiám ma este és szótlánul haladt a bágyadt alkonyatban. Mária egy kissé csodálkozva pillantott rá oldalt, de mert látta, hogy a férfi a siető felhőket kémleli az ernyő alól, ő sem szólt többet az uton. Csak a mikor már egymással szemben ültek a fehér asztalnál, a melynek közepén karsú, metszett vázában csinált virág bókolt feléjük, csak akkor mosolyodott el újra Mária és melegen, bizalommal nézte a János szemébe, megkérdezte tőle:

— Miért olyan szótlán, édes?

A prokurista ajka köré egy fájdalmas, idegen vonás rajzolódott, a mivel nem tudott megbirkózni.

— Tudja Isten, ez az idő... Ugy lehangol... és mondani is akarok valamit magának, Mária...

A lány szíve nagyot dobbant.

— Mi az János? — kérdezte halkán, bátorlalanul.

János köhögött kettőt, mint iskolásgyermek korában ha nem nagyon jól tudta a lelkéjét.

— Mária, édesem... nézze... nekünk el kell válnunk.

— Elválunk?

— Igen. Hallgasson ide...

És fojtott, kedvetlen hangon elmondott mindent, a mit akart. Nyíltan és őszintén. Becsületesen és híven, a hogyan ő szokta a dolgát végezni. A mikor befejezte, a lány keze az övében volt, de a pajkos gyémánszemek könnyben úsztak és a fehérre ijedt ajak reszketve küzdött a sirással.

— Mária, édesem, ne sirjon, — mondta megilletődve János, de azért a hangja biztos maradt. A szentimentalizmus nem a prokuristák érzelmi világából való, főleg akkor nem, ha önállósítani akarják magukat.

A lány is leküzdötte fölindulását és csendesen, megadással mondotta:

— Én akkor meghalok, János... Nincs értelme tovább az életnek.

A férfi föl kacagott. Erdesen, erőltetetten, de azért némi meggyőződéssel is. Nem tudta belátni, miért kellene ilyesmért meghalni az embernek. Ilyen az élet és örökké semmi sem tart.

— Ne beszéljen így, Mária, édesem. Ez az év nagyon szép volt így kettesben, igaz, de honnan tudja, hogy nem lesznek még szebb évei is ennél? Az élet kertje nagy és tele van virággal...

Még valami tarka metaforán gondolkodott, de ekkor, az étterem tulsó oldalán, a szemközti levő asztal mellett egy különös alakot pillantott meg. Egy hórihorgas, csontos, vén ruát, egy citromképu öreg dandyt, a ki

kifogástalan eleganciával öltözködve, frakkban, monoklival ült a helyén és savószínű szemével mereven fixirozta Máriát. Egy pohár bort ivott éppen a furcsa vendég és János látta az ijesztően vékony ujjait, a mikor már egymással szemben ültek a fehér asztalnál, a melynek közepén karsú, metszett vázában csinált virág bókolt feléjük, csak akkor mosolyodott el újra Mária és melegen, bizalommal nézte a János szemébe, megkérdezte tőle:

— Nézze, Mária... Ki az? — kérdezte súgva a férfit.

— Kicsoda?

— Ott, velünk szemben... az asztalnál. És hogy nézi magát... Mindig magát nézi...

Mária unott arccal, sápadtan fordította felre a tekintetét.

— Senkit sem látok...

— Azt a csúf öreg figurát... Hát nem látja, Mária?

— Nem látom. Nincs ott senki... Mondja, János, megmásíthatatlan a maga elhatározása?

János még mindig a különös vendéget nézte.

— Borzasztó alak, — mormogta a foga között. Azután ráeszmélt a lány kérdésére. — Olyannak ismer engem, a ki játszik a szavával? Fájdalom, ennek így kell lennie.

Mária megtörölte a szemét és csöndesen, nyugodtan azt kérdezte:

— És azt hiszi, boldog lesz?

János könnyedén sóhajtott:

— Istenem... Mi a boldogság? — Azután újra a vén rué monoklijával találkozott a tekintete. A kerek üvegdarab félelmesen csillogott a villanyfényben. — Nézze, Mária... nem látja? — súgta újra és érezte, hogy a szíve hangosabban dobog.

— Nem látok semmit, János és nem is vagyok kíváncsi semmire.

Sápadt volt és szemében még egy utolsó köny csillogott. A tányérját felretolta és hirtelen elhatározással fölkel a helyéről.

— Elmegy? — kérdezte csöndesen János.

— Igen. Jobb ezen hamar túlesni.

Nem igen marasztotta a férfi. Érezte, hogy most már csak üres időtöltés volna minden beszéd. Abban pedig, a mit a lány az előbb mondott, egy perczig sem hitt. A mikor Mária kezét nyújtott neki, melegen, férfiasan megszorította, de nem csókolt meg. Csak semmi érzélgés. Az fájt.

— Isten áldja meg, édesem, — mondta neki egyszerű őszinteséggel.

— Isten vele, János, — köszönt Mária és karsú alakja már kifelé suhant a forgó ajtón.

A férfi utána nézett egy darabig a nagy tükörablakon keresztül, azután újra leült a helyére és önkéntelenül is az öreg dandyt kereste a pillantásával. Már nem látta a helyén...

János várt egy kevésé, hogy talán visszajön, de a furcsa vendég nem mutatkozott többé. Egy kicsit csodálkozott a dolgon és később, a mikor fizetett, megkérdezte a pinczértől, hogy mikor ment el a monoklis. A főpinczér nem tudott róla semmit, az étel-hordó pedig egész határozottan így felelt:

— Annál az asztalnál még senki sem ült ma este.

És nem tudott róla senki semmit. János először valami gorombaságot akart mondani, de hirtelen libabőrös lett a háta és attól félt, hogy bolondnak tartják, ha még többet beszél a dologról. A szokottnál nagyobb borraival adott mindenkinek és örült, a mikor újra kint volt az utcán.

II.

János az esetet, a mely elvégre is kellemetlen volt, elintéztettnak gondolta. Nem a lovagiasság szabálya szerint, hanem a maga rendes, üzleti eszével és másnap híven és becsületesen jegyezte tovább a czeget, melynek egyik tulajdonosa, mint mondottuk, az Eliz kisasszony papája volt. Harmadnap azonban, a mikor a rendes kávéházában reggelizett, az első újsághír, a mi a szemébe ötlött, erősebben a szívébe markolt. Rövid néhány sorban az volt megírva benne, hogy Bíró Mária gépirónó Aradi-utcai lakásán öngyilkos lett. A negyedik emeletről ugrott le és szörnyet halt.

János nem tudta meginni a teáját, némi szédülést érzett, a mi csak a második pohár viz után mult el.

— Borzasztó! — mondta magában háromszor is egymásután és csak akkor nyugodott meg egy kevésé, a mikor újra elolvasta a hírt és ott látta a végén azt is, hogy „tettének oka ismeretlen.” Az egyszerű, szürke prokurista nem szerette a feltűnést.

Hanem azért aznap nagyon szórakozott volt az irodában és több ízben elfelejtett válaszolni, ha kérdeztek valamit tőle. Ebéd után még egyszer elment a kávéházba és szokása ellenére még egyszer végignézte a reggeli lapokat. A hír most is ugyanaz volt, mint reggel.

— Persze, persze, — dünnyögte maga elé — esodák nem történnek. — Ezt különben is megtanulta már a kettős könyvtelből.

János lehunyta a szemét, azután újra felnyitotta és merő tekintettel nézte őket. Mária nagyon halovány volt, de azért mosolygott. Néha kaczerán, kihívóan nevetett is és a gyémántszele mindig ott pihent meg Jánoson. A monoklis pezsgőt rendelt és szentelenül kocczintott a lánynyal. Ilyenkor összeért a kezük.

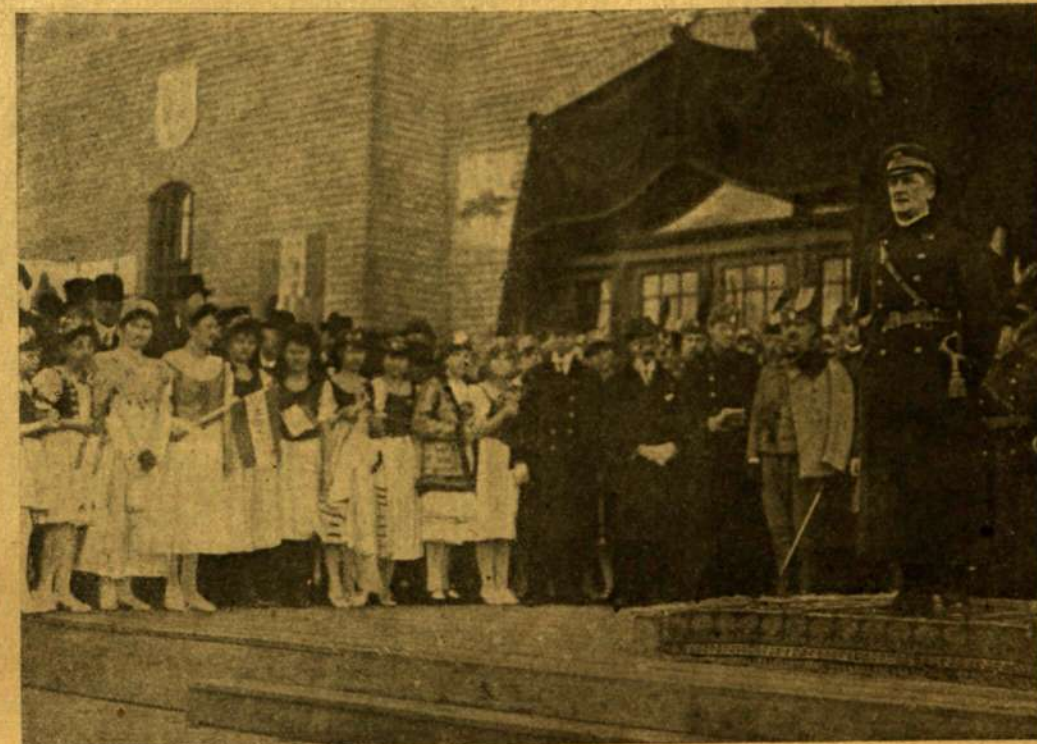
A prokurista, Baumann Eliz kisasszony vőlegénye, nem tudott fölkelni a helyéről. Kínos érzés vibrált az idegein. A homlokán veríték gyöngyözött.

— Még három deczit! — mondta fogva czogva a pinczérnek, a ki csodálkozva hozta el az italt, mert ismerte, milyen rendes, szolid ember János.

A KORMÁNYZÓ ÉS KISÉRETE A TÁBORI MISE ALATT.

HORTHY MIKLÓS KORMÁNYZÓ SZEGEDEN. — Till Viktor felvételei.

A KORMÁNYZÓT A VÁROS KÜLDÖTTSEGE ÜDVÖZLI A PÁLYAUDVAR ELŐTT.

Az étteremben elég sokan voltak, de ismerőst egyet sem látott. De jól esett neki, a mint sorra szemügyre vette az asztalokat és külön-külön megnézte mindenkit. A szeme nedvesen csillogott és ötpercznyi időközökben az ajkához emelte a poharát. Már a második üveg is kiürült és éppen arra gondolt, hogy fizetni kellene, a mikor a forgóajtón Mária jött be az étterembe. Nem volt egyedül, az öreg gavallér, a furcsa, monoklis ember vezette a karján ugyanahhoz az asztalhoz, a hol tegnapelőtt ült magában.

János lehunyta a szemét, azután újra felnyitotta és merő tekintettel nézte őket. Mária nagyon halovány volt, de azért mosolygott. Néha kaczerán, kihívóan nevetett is és a gyémántszele mindig ott pihent meg Jánoson. A monoklis pezsgőt rendelt és szentelenül kocczintott a lánynyal. Ilyenkor összeért a kezük.

A prokurista, Baumann Eliz kisasszony vőlegénye, nem tudott fölkelni a helyéről. Kínos érzés vibrált az idegein. A homlokán veríték gyöngyözött.

— Még három deczit! — mondta fogva czogva a pinczérnek, a ki csodálkozva hozta el az italt, mert ismerte, milyen rendes, szolid ember János.

A bortól azután újra kimelegedett a riadtan dobogó szíve, nekibátorodott és átköszönt az asztalhoz. Mária mosolyogva bizcentette meg a fejét és feléje emelte a poharát. A monoklisnak láthatóan nem tetszett a dolog, de azért nem csinált kázust belőle. Valamit mondott halkán Máriának és János jól láthatta, milyen nagy, sárga fogai vannak.

Most már nem tudta a tekintetét levenni a lányról és néha ő is mosolyogni bátorzkodott. A szemük beszélt egymással kedvesen, forró szerelemmel, mint régen, boldogságuk tavaszán. És most a szavát is hallotta Máriának, a mint nyájasan hívta:

— No jöjjön ide...

János fölkel, fogta a poharát és az asztal felé indult. A lépése bizonytalan volt egy kissé, de azért szépen, rendesen köszönt, a mikor odaért.

— Csókolom a kezét...

A monoklis előtt könnyedén meghajtotta magát, de a mikor újra a szemébe nézett, iszonyu zavarba jött. Egy kövér nyárspolgár ült ott a zörgős csontu, sovány dandy helyett és jóakarutalag mosolygott.

— Ön téved, fiatal ur, nemde? Már az előbb mondtam is a feleségemnek, a mikor ide köszönt.

János egy felszeg mozdulattal kapta oldalra a fejét és Mária helyén egy elhízott, durvakezü asszonyságot látott, a ki igen jóízűen nevetett az eseten.

— Ossze tetszett téveszteni valakivel, ugyebár?

— Bocsánatot kérek, — dadogta János — de igazán...

— Ah, nem tesz semmit, das kommt schon vor! — mondta az idegen férfi és bárátságos kézmozdulattal intett utána, a mikor a helyére ment.

János nem merte meginni a harmadik háromdeczit és öt percz mulva kint volt az utcán.

III.

Másnap reggel rosszul érezte magát János és délig az ágyban maradt. A czezhez beizent, hogy beteg, a mi tíz év óta most történt meg először. A lázmérő harmincznyolc fokot mutatott és nem szállt alább akkor sem, a mikor Eliz kisasszony érdeklődése jelül néhány szót gyöngyvirágot küldött neki.

Délben azért mégis fölkel, de nem evett semmit. Két óraker elment hazulról és céltalanul bolyongott az utcán. Csak akkor eszmélt föl, a mikor az Aradi-utca egyik háza előtt halottas kocsi látott. A ház kapuján világoskék drapéria hívta a gyászolókat és kétoldalt nyomtatott betű jelentette

mindenkinek, a kit illet, hogy Biró Mária halt meg huszonhat éves korában.

János megkérdezte az őrálló halálma-dártól.

— Most lesz a temetés?

— Igen, kérem, három órákor, — szalutált a diszruhás szolga.

Még egyszer megnézte a gyászjelentést. Mária csakugyan tegnapelőtt halt meg... A lába nehezen bírta a lépcsőt, de azért fölment megnézni a halottat. Mária feküdt a koporsóban. Fehéren, szomorúan, a hogy illik ahhoz, a ki nagyon nagy útra készül. János imádkozni akart, de nem jutott eszébe semmi. Hanem egy alkalmas pillanatban, a mikor nem látta senki, a kezét nagyon gyöngéden rátette a lány összekulcsolt kezére. Így búcsuzott el tőle.

A szertartás után a temetőbe is kikísérte Máriát és csak akkor indult befelé, a mikor a friss hant fölé odatűzték a fejfát. Mire a városba ért, már leszállt az alkony. A hűvös, nyirkos levegőben fájni kezdett János és sietve igyekezett hazafelé. Arrafelé, a hol lakott, kevesen jártak a nagy bérkaszárnnyak alatt, de az utcájában egy feltűnően magas, czingár alak haladt előtte. Lassan, megfontoltan ment és a mikor János a háta mögé ért, visszanézett. A monoklis ember volt. Sárga, múmiaszerű arca vigyorgásra torzult, nagy, sárga fogai világítottak a sötétben.

János nem mert elébe kerülni és rémülten látta, hogy lassú, nesztelen léptekkel befordul előtte a kapun. Ot lépés távolban dobogó szívvel ment utána, föl a lépcsőn, de a második emeleten meggyökerezett a lába. A monoklis az ő lakása előtt állt meg. Egy pillanatra újra visszanézett és János tisztán hallotta, hogy csöndesen nevet magában. Azután kulcsot vett elő a zsebéből és bemélt a lakásba.

Ot percig tétován ödöngött János a folyosón, de nagyon rosszul érezte magát és benyitott az ajtón. A monoklis akkor már az ágyában feküdt és mérgesen rámondult:

— Kit keres?

János alázatos félelemmel dadogta:

— Bocsánatot kérek... Azt hittem...

— Ne higgyen semmit, hanem kotródjék és aludja ki magát, ha részeg.

A szolid, rendes prokurista nagyon elszégyelte magát, még egyszer bocsánatot kért és elment.

IV.

Bodó Jánost másnap átlőtt szívvel találták meg egy külvárosi szálloda szobájában. Az öngyilkosság nagy feltűnést keltett mindenütt, a hol ismerték a tisztességes, pontos embert. Eliz kisasszony vigasztalhatatlan volt. Az esetet az újságok is megírták azzal, hogy „tettének oka ismeretlen.”

MI KÉSZÜL A MÜTERMEKBEK?

Látogatás Mérő István, Udvarny Géza, Udvarny Pál, Olgay Viktor, Basch Árpád és Basch Bandi festőművészeknél.

Az a nagy érdeklődés, a mely az utóbbi időben úgy a magyar közönség, mint a Budapesten időző különböző entente-missziók tagjai részéről művészeink munkái iránt megnyilvánul, fokozottabb munkásságra készíti piktoraikat. A hideg téli napok is elmúltak, nem kell már télkabátban és meggémberedett ujjakkal szinte vaczogva dolgozni az atelierekben és így most már mindenütt szorgalmasan és nagyobb kedvvel is folyik a munka. Igaz ugyan, hogy vászon és festék ma is csak nehezen és elég borsos áron szerzhető be, de viszont a képeknek is jó áruk van és így már ahhoz a szerencsés időhöz jutottunk el, a mikor — piktoraik nem panaszkodnak. Furcsán hangzik, de úgy van, hogy ma csak az a piktora panaszkodik, a ki a műteremben lévő képek nagy részét eladta, viszont az a festő, a ki arra az álláspontra helyezkedett, hogy többet ér a pénznel a kép, reménykedve néz a jövő elé. Művészeink jólétben és vagyonban gyarapodva új utakat keresnek és az ő

UDVARNY GÉZA MÜTERMÉBEN.

UDVARNY PÁL MÜTERMÉBEN.

BASCH ÁRPÁD MÜTERMÉBEN.

MI KÉSZÜL A MÜTERMEKBEK?

alkotásaiknál is mindegyre jobban érvényesül az a nemzeti irányzat, a mely egész társadalmi életünkre ráütötte bélyegét.

Művészeink közül többen újra a magyar történelmi ragyogó lapjain keresik témáikat, mások pedig kikeresve régi stúdióikat, azokat a magyar tájakat festik vászonra, a melyeket éhes szomszédaink el akarnak rabolni tőlünk. A legtöbb piktornál az az egységes törekvés érvényesül: belekapcsolódnunk művészetükkel a nemzeti megújulás magaslatos munkájába.

Udvarny Géza, a kit a déli órákban kerestünk fel kelenhegyi-úti attelierjében, szintén magyaros témájú képeken dolgozik. Befejezéséhez közel van már egy nagyszerű kompozíciója: a *Mátyás Bécs előtt* című kép, a mely úgy részleteiben, mint egész technikai-jában valóban elsőrangú művészi munka. Ez a kép mindenképen alkalmas arra, hogy szemlélőjét abba a világba vezesse vissza, a melyből most erőt kell merítenünk a ránk váró nagy küzdelemben.

— Én érzem, — mondja a művész, — hogy nekünk, magyar piktornak vissza kell térnünk a magyar történelmhez, mert hiszen egy nemzet csak úgy boldogulhat, ha művészetére rányomják a nemzeti bélyegét. Én most olyan témákat keresek, a melyek a magyarsággal, a magyar történelmmel vannak vonatkozásban. Szakítani akarok teljesen eddigi irányommal, a mely a reneszánsz-világban kereste a témát. Nemsokára vidékre megyek, a magyar földön, magyar emberek között igyekszem megtalálni készülő képeimhez a miliőt, a hangulatot.

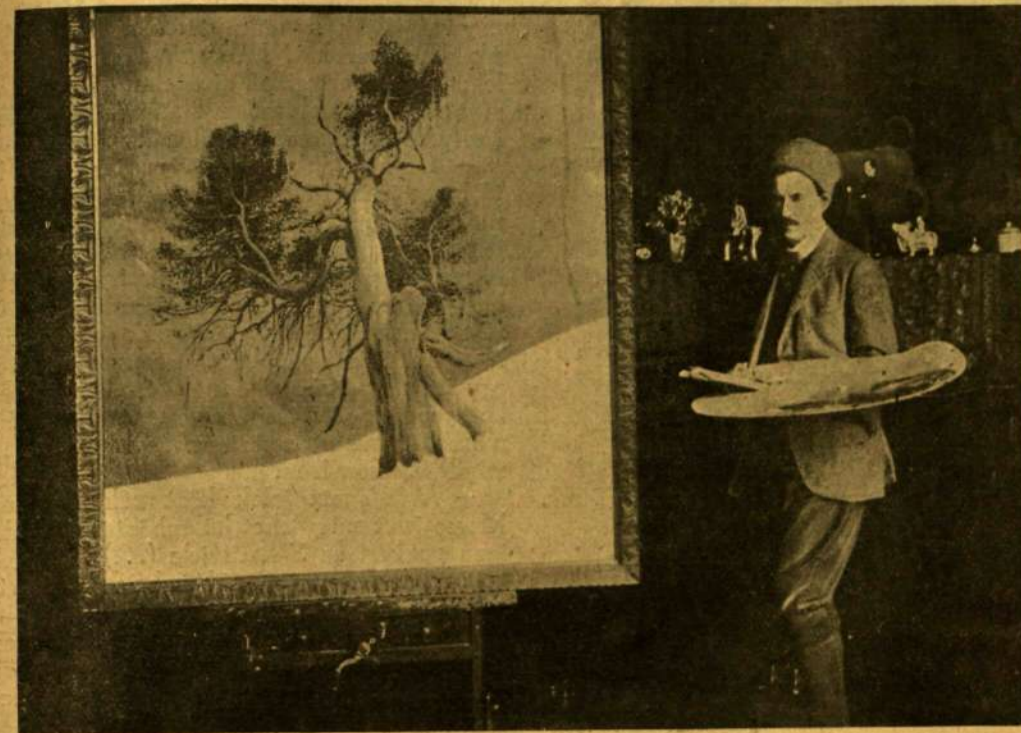
Mutatja a művész most elkészült többi képét: a *lovás kurucokat*, a *borozó kurucokat*, mind a kettőnél feltűnik az a hatalmas erő, a melyvel a művész ezeket a szilaj, büszke magyarokat vászonra vetette. De a milyen nagyszerű munka ez a pár új kép, épen annyira elsőrangú a művész többi, régebben munkába vett vászna is: egy angyalos kompozíció, a *Krisztus születése*, az aranykor, azután a fia arcképe.

Udvarny Gézának különben saját műtermében mostanában méltó versenytársa akad fia, Udvarny Pál személyében. A fiatal Udvarny, a ki a téli tárlaton kiállított portrajtjával keltett művészi körökben méltó feltűnést, kétségkívül a fiatal gárda egyik legtehetségesebb művésze, a kinek igen nagy jövőt jósolnak. Udvarny Pál szorgalmasan dolgozik és a mikor felkerestük őt, épen egyik nagyobb kompozíciójával volt elfoglalva. A *Vadászat* című képének a vászna volt az állványán és meg lehet állapítani, hogy ez a munkája épen olyan osztatlan elismerést fog kelteni, mint apjának arcképe. Udvarny Pál különben egyaránt fest interieuröket, tájképet, figurális dolgokat és állatképeket, minden képe kiválóan tehetséges munka és mesterének nagy művészetéről tesz tanubizonyosságot. Képei között különösen jó a *Rimparti udvar* és elsőrangúak tehenei is.

Mérő István a nyarat várja. A nyarat, a mikor újra a Balaton mellé mehet, a hol az ő témája él. Régebbi vázlatai, stúdiói alapján dolgozik ugyan néhány képén, de a lelke nincs már Pesten, az ott kóvályog Kenese mellett a magyar tenger ringó hullámai felett, a melynek alig van hivatottabb képírója balatoni stúdióit. Mindegyik képe él, mindegyik képén ott van az a hangulat, a melyet csak a Balaton ismerői értenek meg. A művész különben rövidesen csomagol és nemsokára már valahol a magyar tenger partján állítja fel festőállványát, hogy újra hozzáfogjon a magyar föld sok millió szépségének színes megénekléséhez.

Olgay Viktor is idegenül érzi már magát műtermében. Évek óta nem volt már Kumgauban, a hol feltűnést keltő téli fenyveseit festette. Talán jövőre megint ott lehet. Most ő is régi vázlatait dolgozza föl. Egy hatalmas vásznon dolgozik, a melynek szimbolikus jelentősége van. A sziklákon egy megtépázott, összetört, ciribolyafenyő áll — de áll.

— Ezt a fenyőt — mondja a művész — akkor, a mikor arra jártam, egy napon három lavina akarta elpusztítani. Három lavina dübörgött keresztül rajta, ágait megtépte,

OLGAY VIKTOR MÜTERMÉBEN.

MÉRŐ ISTVÁN MÜTERMÉBEN.

BASCH BANDI MÜTERMÉBEN.

MI KÉSZÜL A MÜTERMEKBEK?

LA FONTAINE MESÉIBŐL.

Fordította Vikár Béla.

Haranghy Jenő rajzaival.

AZ AGGASTYÁN ÉS FIAL.

Erőtlen az erő, ha egységet nem ér el:
Halljátok csak, mit erről a phryg rabszolgá mond.
Hogy leleményeit megtoldom az enyémmel,
Az erkölcsrajz miatt van, s nem irigység vezérel,
Becsúgy ily messze sohse vont.
Dicsőség szomja Phaedrust nem egyszer gazdagítja;
Hozzám ily gondolat illőn nem férhetett.
De lássuk a mesét, vagyis történetet
Arról, ki egységre fiait így tanítja.

Egy agg, indulni készen, hová halála hívja,
«Kedves magzatjaim, — szólítja fiait —
Tépjétek el, no rajta e pázsma nyilat itt,
Mi tartja össze, nyitját mindjárt előbeszélem.»
Mefogja egy idősbik, huzalkodik nagyon;
Majd visszadja, mondván: «Erősebbnek hagyom.»
Egy másik követi, nekifeszülve szépen;
Mihaszna. Most a próbát az ifjabb ejti meg.
Csak időt vesztenek mind, nem enged a köteg:
Egy nyíl se pattan el az összevont nyalámban.
«Gyöngécse nép, — szól atyjuk — hadd mutatom meg én,
Hasonló földattal erőm hogy mire mén.»
Tréfára vélük ők; nevetnek, de hiában:
Mindnen nyilat különzed s könnyen széttördeli.
«Látjátok íme — szól — az egységnek hatalmát;
Így fogjátok, hűk, egy szívvel össze ti.»
Mig betegsége tart, egyéb zavart se hallják.
Érezvén, napja vége immár közel kerül,
Szól: «Édes gyermekim, én őseimhez térek.
Ég áldjon: éjletek mindig testvérekül;
Fogadjátok meg ezt, a mit halódva kérek.»
Mindhárom fiu sírva hitet tesz erre le.
Megáldja őket s meghal. A három fiutestvér
Nagy birtokot s vele
Sok ügy-bajt örököl:
Hitelezőt, ki foglal, szomszédot, ki pöröl;
De trónok még kitart és sikert, örvendezést ér.
Barátságuk rövidke, mint a mily ritka volt.
Vér őket egybefűzte, most elszakítja érdek:
Becsúgy, irigység, tanácsok, hír — koholt —
Egymást követve mind ugyanakkor betértek.
Oszály következett, pörpatvar és vizsaly:
Száz ügyben a bíró a port elverte rajtok.

Szomszéd s hitelező megint be- és kijár,
Van is rá hol hiba, hol tévedés miatt ok.
Széthúznak a fivérek, kiki akarna mást:
Ez engedékeny, az meg nem vállal semmi dolgot.
Így minden odavész, s a kötött és az oldott
Nyálábnak esete későn hoz okulást.

A SZUKA ÉS TÁRSA.

Egy szuka, fiadzóba járva
S nem levén egyhamar helyet, védelmezőt,
Eladdig esdekel társának, míg ez őt
Óljába engedí, s ott ő magát bezárja.
Idő teltevel im pajtása visszatér.
A nőtény kétheti halasztást kérve-kér:
Fiai — mondja — még fölötte gyarlón járnak.

Ráhagyta, szepet-tenni vélt.
Hogy visszavenni jó (letelvén a határnap)
Lakát, szobáját, fekhelyét,
Fogvicoritva szól a nőtény eb viszontag:
«Kiköltözök s velem az egész pereputty,
Csak bennünket kiverni tudj.»
Fiai már erősek voltak.

Megbánjuk, a mit egy gonosznak engedünk:
Kölcsönt ha nyújtánk, benne bízva,
Verés nélkül nem adja vissza;
Vítázhatunk, versenghetünk.
Egy lányit hogyha engedél,
Négyannyit csaklíz töled el.

A LEVÁGOTT FARKU RÓKA.

Egy róka, vén, de cselre fős,
Nagy csirkehús-barát, nagy háziyul-csenő,
Mérőföldig érő rókabűzzel;
Csapdában egyezt bennszorult.
Disznója volt: kiszabadult.
Nem ingyen: farka tőle zálogban akkor szűnt el.
Fark nélkül, mondom, és szégyennel menekül,
És hogy pajtása lenne (fortély a víz ezernyi),
Egy nap, midőn a rókák kara tanácsot ül:
«Hogyan lehetne — szól — fölös terhünk levetni,
E sprótt, mely körül
Utak szemetje gyül?»
Mi jóra van e fark? Vágjuk le mind! Minek nől?
Ha rám hallgattok, úgy a tett el nem marad.»
—«Ez bölcs beszéd, — felel valaki a tömegből —
De fartsolj erre csak s a választ úgy fogadd.»
Lett gúnykaczaj e szóra olyan, hogy a szegénynek
Szavát szegi, miként farkát a vas csapó.
Öncsonkítás iránt idővesztés a szó:
Az ó-dívtalal vigan élnek.

Basch Árpád készülő képe: Odysszeusz és a Cyclops mindenképen méltó a művészhez.
A mitologia sejtelmes világa él a vásznon, a kép mindenképen feltűnést kelt, ha közszemlére kerül. A művész szorgalmasan, nagy ambícióval dolgozik, mostanában portrékat is fest, azzal az alapos, tökéletes művészettel, a hogyan azt töle már mindenki megszokta.
Paál Jób.

SZIKRATÁVIRÓ A MARSBAN?

A Daily Mail tudósítása nyomán az egész világ sajtóját bejárta az a fantasztikus hír, hogy a szikratáviró olyan titokzatos jeleket regisztrál, a miknek alig lehet más magyarázatát adni, mint hogy valamelyik szomszéd égitest akar ezen az úton összeköttetésbe jutni a Föld lakóival. Már évekket ezelőtt vettek észre ilyesmit s a legutóbbi

időkben elért technikai tökéletesítések most állítólag lehetővé teszik, hogy alaposabban megvizsgálják a rendszeresnek látszó elektromos zavarokat. Marconi, a ki vezetője a legnagyobb amerikai dróttalan táviró-társaságnak, a következő nyilatkozatot tette a Daily Mail számára erről a kérdéstről:

— Csakugyan gyakran veszünk észre határozott jeleket a szikratáviróban, a melyeknek eredete a földön kívül is lehet. Ezek a jelek egyszerre, egy időpontban jelentkeztek Amerikában és Angliában, a mi arra mutat, hogy olyan messziről kell jönniök, hogy a távolságuk mellett elenyészik a London-Newyork közti távolság. De nemcsak hogy egy időben regisztrálódnak ezek a jelek a két 5000 kilométernyi távolságban levő állomáson, hanem az intenzitásuk is egyenlő mindkét állomáson.

— A felfogott jelek közt néhány ismert Morse-jelet meg lehet különböztetni, például igen gyakori az S betű jele (...), de a jelek összességének nem sikerült soha valami értelmet tulajdonítani.

— Eddig nem tudunk semmi bizonyosat a jelek eredetéről. Valószínű, hogy a forrásuk nagyon messze van, tehát például az is lehet, hogy a nap-protuberanciák által előidézett elektromos hullámok hozzák őket létre. Az sem lehetetlen, hogy valamelyik bolygóról jönnek a jelek, mert annak lakói ilyen módon igyekeznek összeköttetésbe lépni velünk, de még hosszas és alapos vizsgálat szükséges ahhoz, hogy ezt eldönthessük.

A napilapok szenzáció-éhes riporterei természetesen ezt az utóbbi lehetőséget favorizálták és már szinte befejezett tényként írták, hogy a Mars-lakók táviratoznak nekünk. Voltak lapok, a melyek szerényebbek voltak és megelégedtek azzal, hogy a Hold lakói küldik a titokzatos szikratáviratokat, mert Pickering, a híres amerikai csillagász legújabb állítólag a Holdon is talált olyan jelenségeket, a mik szerves életet sejtetnek a kihaltnak képzelt Holdunkon.

Bármily fantasztikusnak lássék is ez a merész következtetés, mégsem lehet egyszerű hittelten fejszólással napirendre térni fellette. A szikratáviró mindig jelzett kóbor, értelmetlen jeleket, a mik nagyon sokszor egyenesen meghiúsítják a rendes táviratozást. Ezeket az ismeretlen eredetű elektromos hullámokat paraziták-nak nevezik a szikratávirászok. A forró égő alatt és nappal gyakoriabbak, Afrikában annyira, hogy a trópusok alatt nappal állandóan lehetetlen szikratáviróval értelmes beszélgetést folytatni más állomásokkal. A szikratáviró minden elektromos hullámot felfog s mivel minden kisülés, minden villám hullámokat gerjeszt, a légköri elektromosság állandóan zavaró hullámokat bocsát szét minden irányban, a mik aztán beleszólnak a szikratáviró-állomások hullámaiba és megakadályozzák a rendes forgalmat.

A fizikusok állandóan dolgoznak azon, hogy a szikratáviró csak a mesterségesen előállított hullámokat fogja fel. Ezért hangolják megfelelően az egyes állomásokat, rövid távolságokra rövid hullámokat, tengerentúli forgalomra nagyon hosszú hullámokat használnak s a jeleket úgy adják, hogy a felvevő-állomás hallgató-készülékében tisztán zenei hangok adják vissza a Morse-jeleket. A felvevő-állomás hallgatójában tehát csak a tiszta zenei hangokat kell figyelni, a szabálytalan zörejekről előre tudja a távirász, hogy azok a parazita-hullámokból erednek.

A szóban forgó titokzatos jelek nem ilyen rendszertelen zörejek, hanem szabályos hangok, de értelmetlenek, azaz egy pár kivétellel nem azonosak a mi Morse-jeleinkkel. Természetesen ez még maga nem jelentene egyebet, mint hogy a légköri elektromos tü-neményekben is előfordulhatnak egészen szabályos, mesterségesen előidézettnek látszó jelenségek és bármilyen gyakori is az a három pontból álló S jelzés, még nem lehet idegen bolygóról eredőnek tekinteni.

Az azonban már szinte döntő fontosságú, hogy ezek a jelek egyszerre és egyforma erősséggel jelentkeznek olyan messze fekvő állomásokon, mint London és New-York. Tudvalevő dolog, hogy az elektromos hullám-

mok intenzitása a távolság négyzetével fordított arányban csökken, vagyis nagyon könnyen megbecsülhető a felfogott jelek erősségéből a feladó-állomás távolsága. A titokzatos jeleknek Londonból és New-Yorkból egyforma messziről kell jönniök, vagyis olyan helyről, a melynek távolságához képest a London-New-York közti ötezer kilométer elenyészően kicsiny. Ez csak a Földön kívül lehet, az kétségtelen és így csakugyan az a leginkább elképzelhető feltevés, hogy valamelyik bolygón így kísérleteznek annak megállapítására, hogy a Földön vannak-e élő lények és elég fejlettek-e a természettudományos kultúrájuk.

Azonban a milyen egyszerű ez a következtetés, oly nehéz — legalább a mi számunkra — a technikai megoldás elképzelése. Ha csak a Marsról is van szó, akkor is negyven-ötven millió kilométernyi távolságra eljutó elektromos hullámoknak kell lenniök azoknak a hullámoknak, miket a Marsbeli „interplanetaris” szikratáviró-állomás kibocsát, mi pedig eddigéig alig tudunk 8—10,000 kilométer távolságnál messzebbre érő hullámokat előállítani. Ha mi akarnánk a Marsba szikratáviró-jeleket leadni, akkor — mivel e maximálisnál ötezerszerre messzebb ható hullámokat kell kibocsátani — a mostaninál 25 milliószorta erősebb hullámokat kellene tudnunk gerjeszteni. A nagy szikratáviró-állomásaink átlagosan 35 kilovattos generátor dolgoznak, tehát 875 millió kilovattos generátort kellene építenünk, a mi mai technikai képességeinket messze felülmúlja. Így tehát egyelőre aligha lennének képesek visszatáviratozni a Marsba, habár Marconi egy újabb híradás szerint mégis foglalkozik azzal a gondolattal, hogy ősszel, mikor a Mars csak 30 millió kilométernyire lesz tőlünk, összeköttetésbe próbál majd lépni vele.

Ábból, hogy mi még nem tudunk megfelelő berendezést előállítani, természetesen nem következik, hogy a Mars-beliek sem tudnak s elképzelhetjük, hogy ők előrehaladottabb technikával rendelkeznek, mint mi. Idővel mi is meg tudnók csinálni, hiszen csak arról van szó, hogy a mérnökeink s a gyáraink belefeküdjenek a nagyszabású feladatba.

A szikratáviró mindenestre az egyetlen elképzelhető eszköz, a mivel összeköttetés létesíthetünk más bolygókkal. A szikratávirónál ugyanis mellékes, hogy milyen készüléket használunk, mert minden fajta rendszernél az a lényeg, hogy szabályos elektromos hullámokat bocsássunk az éterbe ezek az elektromos hullámok az egész világegyetemben egyformák lesznek. Akár Morse-jeleket adunk le, akár összefüggő rezgéseket, azokat a Marsban is fel lehet fogni, akár milyen készülékkel dolgoznak is ottan. Sőt — hogy egészen szabadjára eresszük fantáziánkat — még telefonálni is lehetne a két bolygó között a dróttalan telefonnal, ha persze egyik sem érheti meg a másik be-

SLACHTA MARGIT, AZ ELSŐ MAGYAR NŐKÉPVISELŐ, A BUDAPESTI I. VÁLASZTÓKERÜLETBEN ÁTVESZI MANDÁTUMÁT.

szédjét s ha mi a mi fonetikánkkal talán le is tudjuk írni a Mars-beliek beszédjét, annak megfejtése össze nem hasonlíthatóan nehezebb lenne az egyiptomi ékírás megfejtésénél is. De hát talán még ez sem lenne lehetetlenség és lépésről-lépésre haladva talán meg tudnók egymást érteni. Szép diadala lenne a természettudománynak, csakhogy nagyon messze vagyunk tőle s még nincs ki-zárva az sem, hogy csak a nap-protuberanciák csinálták az egész felfordulást s hiába adjuk vissza a titokzatos jeleket, a protuberanciáktól nem kapunk értelmes választ.
Sztrokay Kálmán.

A VATIKÁN PINCZÉI.

Regény. (Folytatás.)

Irta André Gide. — Francziából: König György.

Egyébként felszólítottam Gyula fiamat, hogy Onre nézve tájékoztasson, de most veszem észre, hogy mindaz, a mit mondhat, nem is érdekel már túlságosan és kevésbé fontos, mióta Ont személyesen megláttam. Most hallgasson rám, Lafcadio. Semmiféle okmány, semmiféle papiros nem bizonyítja az On személyazonosságát. Gondom volt rá, hogy ne hagyjak Onnek semmiféle lehetőséget a törvényes eljárásra. Ne tiltakozzék, ne mondja, hogy ez amúgy sem volt szándékában, fölösleges. Ne szakítson félbe. Az On hallgatása mind a mai napig bizonyította a szememben, hogy anyja meg tudta tartani ígérteit, hogy ne beszéljen Onnek én

rá. Ez rendben van. Én kötelezettséget vállaltam vele szemben s On ehhez képest látni fogja hálám következményeit. Gyula fiam közvetítésével, a törvény nehézségei dacára, részt fogok juttatni Onnek az utá-nam maradó örökségből, mint a hogy anyjának megígértem. Ez azt jelenti, hogy másik gyermekem, Saint-Prix grófné rovasára oly mértékig előnyben fogom részesíteni Gyula fiamat, a mily mértékben erre a törvény nekem jogot ad és pedig pontosan akkora összeggel, a mennyit ő rajta keresztül Onnek akarok hagyni. Ez az összeg körülbelül... mondjuk, negyvenezer franc évi jövedelemre mehet föl, de még beszélnem kell ügyvédekkel és vele együtt fogom majd az összeget megállapítani... Ujlön le, ha jobban akar hallani. (Lafcadio épen megfogódott az asztal szélén.) Gyula mindezzel szemben el-lenszögülhet, a törvény ő mellett van, de számítok becsületességére, hogy nem teszi meg, számítok az Onére is, hogy nem fogja soha háborgatni Gyula családját; ép oly kevésbé, mint a hogy anyja nem háborgatta soha az enyémet. Gyula és családja előtt csak Wluiki Lafcadio van a világon. Nem akarom, hogy gyászt viseljen utánam. Fiam; a család egy nagy és zárt valami; maga örökké csak fattyú marad.

Lafcadio nem ült le, dacára atyja felszólításának, melynek hallásakor csaknem tántorgott. De legyőzte a szédülést és igen alázatosan megfogódzott az asztalban, melyen a csésze és a melegítő állottak.

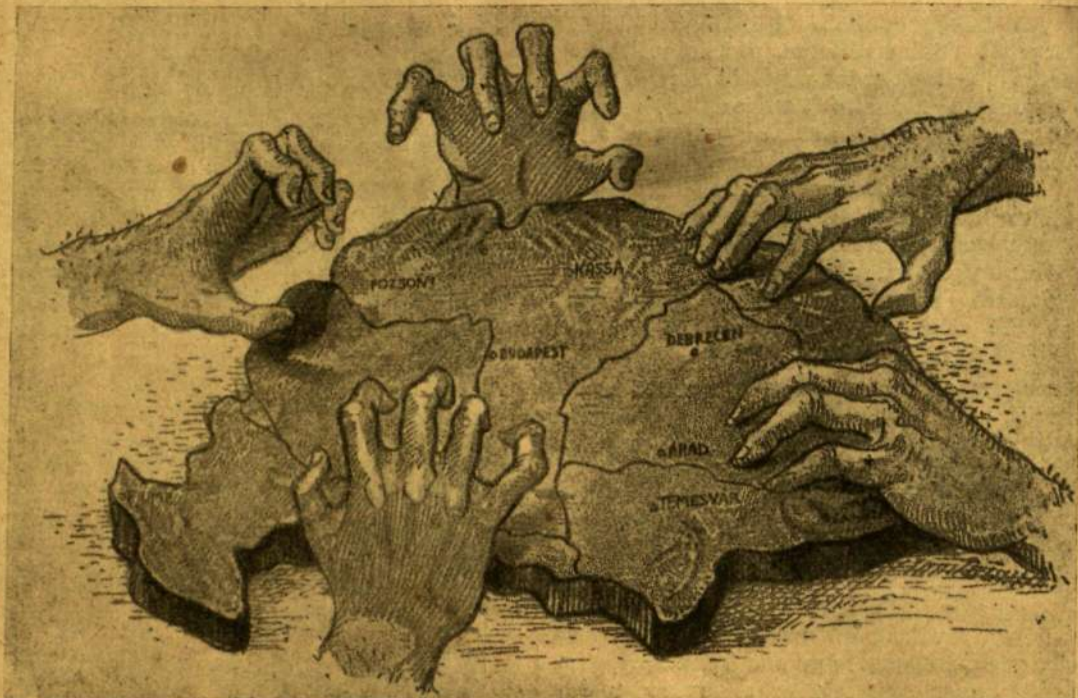
— Mondja most: beszélt a reggel Gyula fiammal? Említést tett ő...

SVÁJCI BIZOTTSÁG MEGNÉZI A NEMZETI HADSEREGET A MÁRIA TERÉZIA LAKTANYÁBAN.

A SVÁJCI BIZOTTSÁG A TŰZÉRSÉGI LAKTANYÁBAN.

A TERÜLETVÉDŐ LIGA LEVELEZŐLAPJAIBÓL.

— Nem mondott egy szót sem, magam találtam ki mindent.

— Ó az ügyetlen!... A másíkról beszéllek... Találkozik még vele?

— Felszólított, hogy lépjek szolgálatába, mint titkár.

— Elfogadta?

— Nem tetszik Önnek?

— Dehogynem. Azt hiszem azonban, jobb volna, ha a jövőben... nem ismernék egymást.

— Én is ezt gondoltam. De a nélkül, hogy ismernék egymást, szeretném még tudni: elolvastae azt a levelet is, mely szintén abban a füzetben volt?

— Remélem, nem szándéka hosszabb időt tölteni ilyen alantas állásban.

— Épen csak megpróbálom kissé.

— S azután mibe akar fogni, most, hogy vagyona van?

— Ó uram, hiszen tegnap még alig volt miből ebédelnem. Hagyjon legalább annyi időt, hogy megismerjem éhségemet.

— E perczben Hektor kopogott az ajtón.

— A fiatal gróf úr van itt. Bejöhök?

— Az öreg homloka elsötétedett. Nem felelt azonnal, mikor azonban Lafcadio szerényen felállott és távozni készült:

— Maradjon! — kiáltott rá oly hatalmas hangon, hogy ezzel teljesen meghódította a fiatal embert, majd ismét Hektorhoz fordult:

— Sebaj! Megmondtam neki pedig, hogy ne keresse az alkalmat, hogy láthasson... Mondd meg neki, hogy el vagyok foglalva, hogy... majd irni fogok.

Hektor meghajolt és kiment.

Az öreg gróf néhány pillanatig csukott szemmel ült, mintha aludt volna, de szakállán keresztül látni lehetett ajka mozgását. Végül felemelte szemöldökét, kezét nyújtott Lafcadiónak, teljesen megváltozott, szelíd és csaknem megtört hangon mondá neki: — Adja ide a kezét, fiam. El kell most válnunk.

— Vallomást kell tennem, — felelé habozva Lafcadio. — Hogy illendően felöltözve jelenhessek meg Ön előtt, utolsó pénzforgásaimat is fel kellett használnom. Ha nem segít ki, nem tudom, hogyan ebédelek ma este. Holnap sehogysem, az egészen bizonyos... Ha csak a fiatal gróf úr nem... — Itt van egyelőre ennyi, — mondá Justus-Agenor s egy fiókból ötszáz francot vett ki. Nos, mire vár még?

— Még azt az egyet akartam kérdezni... Lehet-e reményem, hogy viszontlátom még?

— Bevallom, Isten bizony, nekem is örömmöm volna benne. De azok a tisztelendő személyek, a kik lellem üdvével foglalkoznak, olyan kedvben tartanak, hogy az örömnál a második helyre szorol. A mi áldásomat illeti, azt megadhatom azonnal, — s az öreg széttárta karját, hogy megölje.

Lafcadio azonban, a helyett, hogy a gróf karjai közé vetette volna magát, tisztelettel letérdelt előtte és fejét térdéhez kulcsolva, sirásra fakadt s az ölelés hatása alatt csupa gyengédséggé érezte olvadni vad elhatározásához szokott szívét.

— Fiam, fiam, — rebegte az öreg, — én már ettől elkéstem.

Mikor Lafcadio fölemelkedett, arca tele volt könnyekkel.

Indulni készült és zsebébe tette a bankjegyeket, melyeket nem vett kezébe azonnal. Névjegyeit átnyújtá a grófnak.

— Tessék, itt az egész csomag.

— Bizalmam van Önben. Eltérheti őket saját maga is. Isten vele.

Ez lett volna a legjobb bácsika, — gondolá magában Lafcadio, lépteit a Quartier Latin felé irányítva, — sőt még valamivel több is ennél, tette hozzá némi melankóliával. — Eh mit! — Kivette zsebéből a névjegyeket, szétnyitotta legyező-alakra és erőfeszítés nélkül széttépte az egész csomót.

— Sohsem volt valami nagy bizalmam a csatornáknban, mormogá magában; a „Lafcadio“-kat az egyik csatorna-nyílásba dobta, s a „Baraglioul“-okat csak két nyílással odább.

— Baraglioul vagy Wluiki, egyre megy. Foglalkozunk inkább multunk fölszámolásával.

Ismert a Boulevard Saint-Michelen egy ékszerüzletet, a mely előtt Karola mindennap megállásra kényszerítette. Néhány nappal előbb Karola különös manchettagombot fedezett fel a telerakott kirakatban. Ez valami ködös acháthoz — melyet átlátszónak nézett volna az ember — hasonló különös kvarcra véssett és kettessel aranykapocs-csal egymáshoz erősített körbe foglalt négy macskafejt ábrázolt. Venitequa Karola állandóan férfiasan öltözött és manchettagombra is szüksége volt, izlése pedig nem lévén, nagyon megkívánta ezt az ékszeret.

Az ékszer nem annyira érdekes, mint inkább különös volt. Lafcadio rémesnek találta és nem szívesen látta volna a barátjánál, minthogy azonban úgy is otthagya... a boltba lépett és kifizette a 120 francot a gombokért.

— Adjanak egy darab papírost, mondá s a pénztár asztalára támaszkodva, ezt írta a papírlapra, melyet a boltos átnyújtott neki: „Venitequa Karolának

Hálából, a miért bevezette szobámba az idegent és azzal a kéressel, hogy ne tegye oda többé be a lábát.

A papírt összehajtotta és becsusztatta a dobozba, melybe a boltos az ékszeret becsomagolta.

— Ne siessünk el semmit, gondolá, a mikor a dobozt a házmesternek átnyújtotta.

Töltsük még ezt az éjjelt ezen tető alatt és érijük be ma estére azzal, hogy bezárjuk az ajtót Karola kisasszony előtt.

VI.

Gróf Baraglioul Gyula egy ideiglenes morál hosszúra nyúló uralma alatt élte napjait, ugyanúgy, mint a hogy Descartes is ideiglenes morál hívének vallotta magát mindaddig, míg meg nem állapítja véglegesen azokat a szabályokat, melyek alapján kell azontúl életét és munkásságát berendeznie. Gyulának azonban sem természete nem volt oly megalkuvást nem ismerő, sem szelleme nem nyilatkozott meg akkora tekintéllyel, hogy mindaddig nagyon nehezére esett volna a szokásokhoz alkalmazkodnia. Mindent összevéve csak kényelmet kívánt; irói sikerei is tulajdonképen csak e kényelemnek voltak alkatrészei. Utolsó könyvének lerántása volt az első eset életében, mikor némi sértődöttséget érzett.

Az is bántotta, hogy atyja nem bocsátja maga elé, de még sokkal jobban bántotta volna, ha tudta volna, hogy ki előtte meg az öregnél. Az a szemtelen föltevés, mely már Lafcadiónál tett látogatása előtt is motoszkált a fejében, újból és újból eszébe jutott, midőn atyjától hazafelé a Rue de Verneuilbe irányította lépteit s hiába próbálta elűzni. Ő is összevetette a tényeket és dátumokat és ő sem tudott pusztá véletlent látni e különös találkozásokban. Lafcadio ifjú bája egyébként őt is meghódította s bár gyanítá, hogy atyja e törvénytelen testvér előnyére meg fogja fosztani az atyai örökség egy részétől, mégsem érzett vele szemben rosszindulatot, sőt gyengéd és udvarias érdeklődéssel várta ma reggeli látogatását.

A mi Lafcadiot illeti, bármily félénk és kevés-szavú volt is, ez az alkalom a beszédre, kísértésbe hozta, a mihez hozzájárult még az az öröm is, hogy Gyulát kissé zavarába hozhatja. Még Protosszal szemben sem tudott soha a bizalom valami magas fokára emelkedni. Mekkora utat tett meg azóta! Gyula végtére is nem volt ellenszenves előtte, bármennyire pojjáznak tartotta is. Mulattatta az a gondolat, hogy testvére.

Mikor a Gyula látogatása utáni napon lakása felé indult, elég különös kalandja támadt. Szerette a kerülő utakat. Talán természeténél fogva, de meg azért is, hogy csillapítsa agya lüktetését és vére pezsgését és önuralommal jelenhessek meg bátyja lakásán. Ezért a leghosszabb utat választotta. A Boulevard des Invalides-ot követve, a minapi tüzvész színhelyére ért s innen a Rue de Bellechasse-on keresztül vette útját.

— Rue de Verneuil 34, ismételtette magában; három meg négy az hét: ez jó szám.

— Minthogy itt találkozunk, megkérem

A TERÜLETVÉDŐ LIGA LEVELEZŐLAPJAIBÓL.

Épen kiért a Rue Saint-Dominiquera, ott, ahol ez az utca keresztezi a Boulevard Saint-Germaint, midőn a boulevard másik oldalán magával szembe jönni látta s azonnal fölismerte azt a fiatal leányt, ki tegnap óta szüntelenül foglalkoztatta gondolatait. Meggyorsítá lépteit... Ő volt csakugyan! A rövid Rue de Villersexel végén utól érte, de minthogy azt találta, hogy nem volna Baraglioulhoz méltó megszólítani, beérte azzal, hogy rámosolygott és udvariasan megemelte kalapját. Gyorsan tovább ment és alkalmas kibontakozásnak vélte, hogy be nyisson egy dohánytözsébe, mialatt a fiatal lány, ki ismét elébe került, befordult a Rue de l'Universitébe.

Mikor Lafcadio kijött a dohánytözséből és maga is befordult ugyanabba az utcába, hiába nézett jobbra és balra, a fiatal leányt nem látta már sehoh. Lafcadio barátom, nagyon köznap dologba fogsz, és ha szerelembe akarsz esni, ne számíts a tollamra, hogy szived zavarait fesse!... De nem: nem tartotta volna illőnek üldözőbe venni a leányt és nem is akart elkésve érkezni Gyulához, s a nagy kerülő, melyet megtett, nem engedett már időt a késedelmeskedésre. A Rue de Verneuil szerencsére közel volt már s a ház, melyben Gyula lakott, ott állott, mindjárt az első sarkon. Lafcadio oda kiáltá a gróf nevét a házmesternek és felrohant a lépcsőn.

Ezalatt Baraglioul Genovéva, — mert Gyula idősebbik lánya volt ez a fiatal lány, ki a Beteg Gyermek Kórházából jött haza, hol minden délelőttjét tölté, — sokkal nagyobb zavarban ez újabb találkozás folytán, mint Lafcadio, nagy sietséggel elérte az atyai házat. Ugyanabban a pillanatban érkezett a kapu elé, a mikor Lafcadio befordult az utcába s épen a második emeletre ért fel, a mikor maga mögött gyors ugrásokat hallott. Megfordult. Valaki nála sokkal gyorsabban jött fel a lépcsőn. Oldalt húzódtott, hogy előre engedje az illetőt, de azonnal felismerte Lafcadiot, ki meglepetve állott meg vele szemközt.

— Illik ez Önöz uram, hogy engem kövessen? — mondá a legnagyobb harag hangján. — Hogyan feltételezhet ilyet rólam a kisasszony? — kiáltott fel Lafcadio. Hígyje el nekem, ha mondom, hogy nem látam bejönni ebbe a házba, a hol legnagyobb meglepetésemre ismerem föl. Hát nem itt lakik gróf Baraglioul Gyula?

— Hogyan! — kiáltott fel Genovéva elvörösödvé. — Ön volna hát az új titkár, kit atyám vár, Wleu... vezetékeve oly különös, hogy nem tudom hogyan kimondani.

Lafcadio szintén elvörösödött és megajolt.

— Minthogy itt találkozunk, megkérem

Ont uram, hogy az Istenért ne szőljon szüleminek a tegnapi esetről, melynek nem örülnének meg és ne említse különösen az erszényt, melyről azt mondtam nekik, hogy elvesztettem.

— Épen én is meg akartam kérni, hogy ne tegyen említést arról a lehetetlen szerepről, melyet én játszottam a tegnapi esetről. Én is úgy vagyok, mint a szülei. Nem örülök neki és egyáltalában nem helyeslem. Nem tudtam visszatartani magam... Bocsásson meg, nekem tanulnom kell még... De fogok is tanulni, biztosíthatom... Nem akar kezét fogni velem?

Genovéva, ki nem vallotta be saját maga előtt, hogy Lafcadiót nagyon szép fiúnak találja, nem árulta el neki, hogy ő, a maga részéről, korántsem találta nevétségesnek tegnapi szereplését, sőt ellenkezőleg, valóságos hősként állott előtte. Kezét nyújtott neki, Lafcadio a kezét lázasan ajkához emelte. Genovéva mosolyogva felszólította, hogy menjen vissza néhány lépcsőfokkal és várjon ott addig, míg a lakásajtó becsukódik mögötte és csak azután csöngessen, nehogy együtt lássák őket jönni és különösen hogy ne árulja el később sem, hogy már találkoztak.

Néhány perczczel később Lafcadio belépett Gyula dolgozószobájába.

A regényirő barátságosan fogadta Lafcadiót. Gyula nem tudott hogyan belefogni a beszélgetésbe, a másik pedig azonnal védekezni kezdett.

— Uram, mindenekelőtt ki kell jelentenem, hogy én a hálától épen úgy irtódom, mint az adósságtól. Bármint tenne is értem, nem tudná elérni, hogy lekötölezztjének érezsem magam.

Gyula tiltakozott.

— Nem akarom Ont megvásárolni Wluiki úr, — kezdé lóhátról... Mind a ketten észrevették, hogy elvágják maguk mögött a hidat és abbahagyták ezt a hangot. Rövid hallgatás után Lafcadio alkalmazkodóbb hangon megkérdezte:

— Micsoda munka az, a mit reám akart bízni?

Gyula kitérő választ adott, felhozva, hogy a szöveg még egy utolsó simítást kíván: nem árthat azonban, ha előzőleg kissé megismerkednek egymással.

— Vallja be uram, — jegyzé meg Lafcadio jókedvű mosollyal, — hogy tegnap nem várt be engem ennek a megtételével és tekintetében részesített egy bizonyos füzetkét...

Gyula veszni érezte lába alól a talajt s kissé zavartan felelt.

— Bevallom, hogy megtettem, — s ünnepélyesen hozzátette: — bocsánatot kérek

érte. Ha a dolgot újból lehetne kezdeni, nem tenném meg.

— A dolgot nem lehet újból kezdeni, mert a füzetet elégettem.

Gyula vonásai kétségbeesést mutattak.

— Ugyan, hát nagyon hárgaszik?

— Ha még haragudnám, nem hoztam volna szóba a dolgot. Bocsássá meg a hangot, melyet az előbb használtam, — folytatá Lafcadio, eltökélve, hogy szándékát keresztülviszi. — Csak azt szeretném még tudni: elolvastae azt a levelet is, mely szintén abban a füzetben volt?

Gyula nem olvasta a levelet, azon egyszerű oknál fogva, mert nem akadt reá, de felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy diszkrezióját hangoztassa. Lafcadio mulatott rajta és örült, hogy örömet kifejezésre juttathatta.

— Némileg viszonoztam már az Ön könyvével tegnap.

— Nem igen fogja érdekelni Ont, — sietett odavetni Gyula.

— Nem is olvastam el az egészet. Meg kell vallanom, hogy nem túlságos élvezetem telik az olvasásban. Tulajdonképen igazi élvezetem csak Robinson-ban telt... De igen, még Aladdin-ban is... Az Ön szemében most bizonyára nagyon alacsonyan állok.

Gyula szeliden felemelte kezét.

— Csak nagyon sajnálom: megfosztja magát nagy élvezetekről.

— De ismerek más élvezeteket.

— Azok talán nem olyan finom élvezetek.

— Legyen nyugodt! — Lafcadio elég szemtelenül nevetett.

— Eljön még a napja, hogy meg fogja bánni, — jegyzé meg Gyula, kit ingerelt Lafcadio nevetése.

— A mikor már késő lesz, — fejezé be bölcsen Lafcadio s hirtelen megkérdezte: — Nagyon szórakoztatja Ont az írás?

Gyula összeszedte magát:

— Én nem azért írok, hogy szórakozzam, — felelé előkelően. — Az az élvezet, a mit az írásban találok, sokkal magasabbrendű, mint azok az élvezetek, melyeket az életben találhatnék; egyébként az egyik nem zárja ki a másikat...

— Ezt csak úgy mondja az ember, — veté oda halkán s mintegy véletlenül Lafcadio, majd hirtelen fölemelé hangját: — Tudja Ön, hogy mi rontja el az írást? Az az örökös javítás, kihúzás és helyesbítés, a mi pedig elkerülhetetlen.

— Hát azt hiszi, hogy az életben nem fordulnak elő javítások? — kérde Gyula, kit a fölvetett gondolat érdekelt.

— Ön nem ért engem. Az életben javíthat az ember azon, a mit mondott, de nem javíthat azon, a mit tett. Ez a javítgatás teszi az írást oly szürkév és oly... (nem fejezte be a mondatot). Igen, ez az, a mit

oly szépnek találom az életben, hogy az eleven húst kell mintázni. A helyesbítés tilos.
— Volna mint helyesbíteni az On életében?
— Nem... eddig még nem sok... és minthogy nem is lehet... (Lafcadio hirtelen elhallgatott, majd megjegyezte): Mégis csak helyesbítés okából dobtam tűzbe azt a jegyzetfüzetet!... Későn, láthatja... De vallja be, hogy nem sokat értett belőle.
Nem, ezt Gyula nem vallhatja be.
— Engedjen meg néhány kérdést, — mondá válaszként.
Lafcadio hirtelen fölállott, Gyula azt hitte, hogy menekülni akar, de csak az ablakhoz ment és félretolta az etamin függönyt.
— Az Oné ez a kert?
— Nem az enyém.
— Uram, én senkit sem engedtem eddig életembe beléni, a legkisebb mértékben sem, — mondá Lafcadio, a nélkül, hogy megfordult volna. E szavak után azonban visszatért Gyulához, ki most már csak fiatal fizikót látott benne. — Ma azonban vakáció van, — folytató, — szabadságom magam egyetlen egyszer az életben... Igaz! Meg kell, hogy mondjam Önnek előbb, hogy az a leányt, ki tegnap Önnek kinyitotta az ajtót, ma kibotam.
Gyula illendőségből szörnyűködést színlte.
— En miattam? Higye el...
— Dehogy! Egy idő óta már kerestem az alkalmat, hogy hogyan szabadulhatnék meg tőle.
— On... vele élt? — kérde félszegen Gyula.
— Igen, egészségi okokból... de a lehető legkevesebbet és csupán emlékül egy barátomra, kinek szeretője volt.
— Talán Protos úr? — koczkáztató meg Gyula, ki eltökélte, hogy ma még lenyeli felháborodását, undorát és kifogásait s nem mutat csodálkozásából többet, mint a mennyi épen szükséges, hogy Lafcadio válaszait elevenebbé tegye.
— Csakugyan Protos, — felelé Lafcadio nevetve. — Akarja tudni, hogy kicsoda Protos?
— Ha megismerem barátait, talán jobban meg fogom ismerni Ont magát is.
— Az egy olasz volt, úgy hívták, hogy... de biz' lsten nem is tudom már a nevét. Nem is fontos különben! Társai, de még tanárai is mindig csak ezen a néven nevezték attól a naptól fogva, hogy váratlanul ő kapta meg az első díjat a görögéből.
— Nem emlékszem rá, hogy magam is valaha első lettem volna, — jegyezte meg Gyula, hogy bizalomra serkentse Lafcadiót, — de én is szerettem az elsővel barátkozni. Protos tehát...
— Az egy fogadásból kifolyólag történt. Azelőtt mindig ő volt egyike az utolsóknak az osztályban, bár a legidősebbek közé tartozott, míg viszont én a legfiatalabbak egyike voltam. De biz azért nem dolgoztam jobban. Protos nagy megvetést tanúsított minden iránt, a mit tanáraink tanítottak. Mikor azonban a legjobb tanuló, kit utált, azt mondta neki egyszer: kényelmes dolog megvetni azt, a mire az ember maga képes sem volna (vagy valami hasonlót), Protos megsértődött, nekifeküdt két hétig a tanulásnak és két hét múlva a feladatnál csakugyan lefőzte a másikat, első lett, mindannyiunk nagy bámulatára. Azaz inkább úgy kell mondanom: valamennyiök bámulatára, mert én mindig sokkal jobban tiszteltem Protost, mintsem hogy nagyon csodálkozhattam volna a dolgon. Megmondta nekem: meg fogom mutatni neked, hogy nem nehéz! És én elhittem.
— Ha jól veszem észre, Protos Onre háttással volt.
(Folytatása következik.)

kat. Mai számunkban néhány mutatványt közlünk úgy a versekből, mint az illusztrációkból.
Tegnapról holnapig. Sajó Sándornak már évek óta nem jelent meg versköteté, pedig ez idő alatt nem volt műsája meddő, most megjelent könyvébe nem is vette fel mindazt, a mit a legutóbbi köteté megjelenése óta írt, inkább csak válogatott belőle. Legnagyobb részét hazafias és közéleti tárgyú verseit vette fel könyvébe s csak kevés egyéni lírát. — nyilván abból a megfontolásból indulva, hogy a mai levegőben a közönség a költészetben a saját érzéseinek visszhangját keresi, a saját hazafias aggodalmát, bánatát, nemzetünk sorsán való töprengést. Sajó Sándor már a háború előtt is aggodalmas hangon figyelmeztetett a magyarságot fenyegető veszedelmekre, erős kurucz magyar érzése mintegy megsejtette a közelgő vihart, erősen átérzte nemzetünk sérelmeit, de voltak erős szatirikus hangjai is a magyar társadalom hibáira és bűneire. A háború alatt, különösen az első időben fellángolt a lelkesedése a magyar vitézség ragyogó példái, de megsiratta a tömérdek magyar élet pusztulását is, a nemzet romlását, az élet elsötétülését. Az összeomlás katasztrófája aztán végképpen találta: ez időben írt versei teljesen sötétek s már csak a nemzet örökkévalóságában való hit tartja a költőt a lelket: rettentő átkot mond romlásunk okozóira és siratja Magyarországot veszített, haragos gyűlölettel fordul a rablók ellen, de azért szilárdan éneklé a „rendíthetetlenül”-t és a remény és bizalom szavaival fordul a Neuillybe induló Apponyi felé. Szóval az érzelmi hullámszó, melyet Sajó lírája feltár, ugyanaz, a mely keresztülment minden magyar ember lelkén az utolsó néhány évben. Ezek a versek a szónak jó értelmében mindenki versei: tömegérzést szólatatnak meg s a költőt nem lelki tartalma, hanem csak versalkotó képessége választja el azoktól, a kikhez versei szólnak. Gondolatait nagyon egyszerű nyelven szólatatja meg, a kifejezésnek inkább plasztikájára törekszik, mint gazdag árnyalatú szinességére s ha ebbeli törekvéseben néha túlságosan közel is jut a prózához, másrészt ezáltal nyer népszerűségben, nem teszi próbára az olvasó reagáló képességét. Belső formaképzése is igen egyszerű, verseinek architektúrája szinte magától értetődő, mintha nem is tudatos komponáló művészettel dolgozna, hanem rábízná magára a gondolatra a saját formáinak kialakítását. Az Arany iskolájában nevelkedett költő ebben inkább Petőfi tradíciójához kapcsolódik. Sajó Sándor költői alkotása módjával és verseinek tartalmával mai költőink közül legközelebb Kozma Andorhoz áll; lágyabb nála és kevésbé politikus természetű, a technikának nem olyan föltétlen ura, de egyebekben mindenképen kongeniális vele. Kötetét igen szép kiállításban adta ki a Franklin-Társulat.

Mohács. Angyal Dávidnak egy történelmi tanulmánya jelent meg az Olcsó Könyvtárban e cím alatt. Történelmi perspektívából szemléli a magyar nemzet erkölcsi és lelki állapotát a mohácsi vész pillanatában, megmutatja azokat az okokat, a melyek a nemzet lelkében gyökerezve a katasztrófa előidézésében szerepet játszottak: az egyenetlenkedést, a mely nem is pártok vagy osztályok, hanem személyi és családi érdekek harca volt, a népszerű eszmék uralmát, a melyek nem a nemzet érdekeiben, hanem szenvedélyekben és elfogultságokban gyökereztek s a melyek ellen küzdeni senkinek sem volt elég erkölcsi bátorsága s a ki mégis szembe mert velük szállani, annak közgyűlölet lett a jutalma, azt a támogatást, a melyet éppen lelkiállapotból a kalandorok és lelkiismeretlen népszerűségvádlások nyertek, a beteges optimizmust, a mely nem egyéb, mint a keserű valóval való szembenézés kellemetlenségének elhárítása. Ezek mind olyan dolgok, a melyeket mi közvetlen szemléletből ismerünk s a tanulmány voltaképpen nem is egyéb, mint a mai magyar katasztrófa lelki gyökereinek felmutatása a mohácsi vész analogiáinak kapcsán. Ott is, a hol egyenes szóval a mai állapotokról beszél és ott is, a hol a mohácsi vész idejét magyarázza, mindig a mai magyar sorsra gondol az író és olvasó egyaránt. A magvas tartalmú füzetet a Franklin-Társulat adta ki; ára 2 korona.

KÉPTALÁNY.

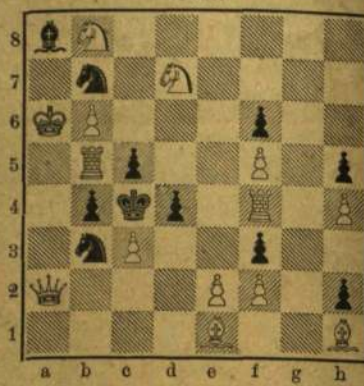

A Vasárnapi Ujság 33-ik számában megjelent képtalány megfejtése: Egy bolond szívat csinál.

Franklin-Társulat nyomdája (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.).

SAKKJÁTÉK.

3151. számú feladvány Neukomm Gyulától (Budapest).
I. díjas a „Nieuwe Haarlemsche Courant” nemzetközi versenyén 1919—20. Motto: „Mitzi”
sörít.

Világos indul és a második lépésre mattot ad.

Felelős szerkesztő: HOITSY PÁL.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

1000 és 1000 nő és férfi dicséri a Botár-féle hajnövesztőt, mely megakadályozza a hajhullást és az őszülő hajnak visszadja eredeti szinét. Ára 20 és 30 korona.
Botár-féle szeplőkrem az arcon lévő szeplőt, foltot és pattanásokat legkímélőbb módon eltávolítja. Ára 30 K.
BOTÁR REGINA kozmetikai intézete Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. sz. I. emelet.

Zongora csodás, szép hangú, díófa, Hoffmann-féle kereszthúros, 33,000 koronáért eladó. WAGNER, József-körút 15.

ZoZo szappant használ az igazi dáma! Kapható mindenütt! — Készíti: HUNNIA GYÓGYTÁR, Bpest, VII., Erzsébet-körút 56.

A JÓ PAJTÁS BENEDEK ELEK GYERMEKUJSÁGA két nagyobb elbeszéléssel indul az új esztendőben.
Az egyik: Rókáné ömlesztősága a forradalom alatt, a másik: A munka hőse. Amazt Benedek Elek, emert Lampérth Géza írta. Szívet-lelket nemesítő történetek, mesék, versek, ismeretgazdagító olvasmányok valóságos kincsháza a Jó Pajtás.
Rendes munkatársai: Ábrányi Emil, Váradi Antal, Vagha Gyula, Lampérth Géza, Feleki Sándor, Kürthy Emil, Avar Gyula, Mihályffy Fái Lenke, Berényi Lászlóné, Tábori Kornél, Csanády Sándor, Kozma Imre, Székely Nándor, Benedek János stb.
Allandóan közöl a régi nagy magyar és idegen költőktől a gyermekifjúságnak való költeményeket.
A JÓ PAJTÁS-t a Franklin-Társulat (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.) adja ki.
Előfizetési ára negyedévre 10 korona. Egyes szám ára egy korona. Mutatványszámot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal.

VASÁRNAPI UJSÁG

8. SZÁM. 1920. (67. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL BUDAPEST, ÁPRILIS HÓ 25.

Szerkesztőségi iroda: IV., Vármegye-utca 11. Előfizetési ára: a január—márcziusi évfolyamra 20 korona. Megjelenik havonta kétszer. — Egyes szám ára 3 korona. Külföldi előfizetésekhöz a postailag megállapított viteldíj is esatolandó.

A KORMÁNYZÓ A TÁBORI MISE ALATT.

A KORMÁNYZÓ DEBRECZENBEN. — Jely Gyula főlötele.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

La Fontaine meséből. Vihar Béla lefordította La Fontaine összes meséit. Az irodalmilag is nagyjelentőségű könyv már teljesen sajtóra készen várja azokat a jobb időket, mikor majd megjelenésük Nagyszabású díszműnek van tervezve. Halmaz Jenő rajzolt hozzá művészi illusztrációkat.

LEGJÁRÓ...
MŰV. OSZ. FŐH. ÁRA